

Bloemen en knoppen

Eliza Laurillard

bron

E. Laurillard, *Bloemen en knoppen*. D.B. Centen, Amsterdam 1878

Zie voor verantwoording: https://www.dbnl.org/tekst/laur011bloe01_01/colofon.php

Let op: werken die korter dan 140 jaar geleden verschenen zijn, kunnen auteursrechtelijk beschermd zijn.

Voorrede.

Bij 't verschijnen van dit dichtbundeltje wil ik in de eerste plaats uitleggen, wat ik met den *titel* bedoeld heb.

Men vindt in dit boekje *twee* Afdeelingen. De eerste bevat dichten van wijderen, de tweede bevat stukjes van meer beperkten omvang. In de eerste Afdeeling bestaat dan ook elk gedicht meer uit eene *uitgewerkte* gedachte, in de tweede Afdeeling wordt in elk stukje de gedachte meer *aangeduid*, en, eenvoudig zonder verdere ontwikkeling, als het ware in haar hulsel gelaten. Welnu, 't is dat *meer* en dat *minder* ontwikkelde, dat tot de keuze van den titel *Bloemen en Knoppen* mij bracht.

Bijna al wat dit boekje bevat, kan nieuw heeten voor het publiek. - Het vers op *Gustaaf Adolf* staat gedrukt alleen in het Tijdschrift van dien naam; en

de samenspraak *De Wetenschap en de Kunst* alleen in 't Verslag der *Hollandsche Maatschappij van Fraaie Kunsten en Wetenschappen*, bij wier 75 jarig bestaan, feestelijk gevierd den 14 September 1875, het stuk werd voorgedragen door de Dames KLEINE en DE VRIES. Het overige van Afdeeling I is nooit in druk verschenen. En van Afdeeling II zijn slechts ongeveer een vijftal stukjes nog eens elders geplaatst.

Verder moet ik nog opmerken, dat het stukje: *De bui is over* (bl. 80) zijn ontstaan te danken heeft aan de aanschouwing van de bekende plaat, naar de schilderij van VAN MUYDEN, voorstellende eenige kinderen, die van onder korenschooven uitkomen, nu de regen opgehouden heeft, die tot schuilen hen drong; - en dat de eenigszins phantastische, maar almeê dáárdoor treffende voorstelling, die grondslag en inhoud uitmaakt van: *Eeuwig* (bl. 86) niet van mij is, maar ontleend aan den gedachtenkring der oude Mystiek.

Voorts nog een woord over den *sonnettenkrans*, die, onder den titel: *Der bloemen lof*, op bl. 51-63 wordt gevonden. Een *sonnet* bestaat uit *veertien* verzen, gewoonlijk vijfvoetige jamben, en splitst zich in *twee*

VII

strophen van *vier*, en *twee* strophen van *drie* regels. Bij voorkeur worden in het *sonnet* die rijmen gebruikt, die *vrouwelijk* heeten. In de twee *vierregelige* strophen zijn slechts *twee* rijmen, en die zijn zóó verdeeld, dat de *eerste*, de *vierde*, de *vijfde* en de *achtste* regel het ééne rijm hebben, - de *tweede*, de *derde*, de *zesde* en de *zevende* regel het andere. In de twee *drieregelige* strophen komen òf *twee*, òf *drie* rijmen voor. In mijn gedicht zijn 't er *drie*, en wèl, zóó verdeeld, dat de *negende* en de *twaaftde* regel het ééne rijm hebben, de *tiende* en de *dertiende* het tweede, de *elfde* en de *veertiende* het derde. - Nu bestaat een *Sonnettenkrans* uit *vijftien* zulke sonnetten, waarvan dan echter het vijftiende op zich zelf staat. De verbinding is hierin gelegen, dat de *slotregel* van het *eerste* sonnet de *beginregel* is van het *tweede*; de *slotregel* van het *tweede* de *beginregel* van het *derde*, enz. De *slotregel* van het *veertiende* sonnet is weêr de *beginregel* van 't *eerste*. En het *vijftiende*, - het zoogenaamde *Meestersonnet*, - bestaat uit de *veertien slotregels* der voorgaande.

't Verwondert mij niet, als de lezer meent, dat het samenstellen van zulk een dicht in hooge mate kunste-

VIII

len en knutselen moet zijn. Die zelfde meening had ik ook, en daardoor kwam het, dat ik nooit het schrijven van zulk een *sonnettenkrans* had beproefd. Maar toch, toen ik het eindelijk eens beproefde, werd mijne meening zeer gewijzigd. Want ik ondervond, dat, als men eenmaal diep en klaar zich heeft ingeprent, wat de vereischte vorm is, de gedachten als 't ware van zelve en zonder dwang in dien vereischten vorm zich schikken. Men heeft niet te passen en te meten op 't papier; - het passen en meten geschiedt onwillekeurig in geest en gemoed, en de vorm *is* er, zonder dat men iets heeft gemerkt van zijn *wording*.

En hiermeê heb ik alles gezegd, wat ik vooraf wilde zeggen. Alleen dit ééne nog: de lezing van dit bundeltje brenge in vele hoofden en harten iets waars en goeds tot knop en bloem.

Amsterdam, 1878.

E. LAURILLARD.

I.

De taal der schelp.

I.

Eenzaam, van 't stille des avonds omgeven,
Zit ik op 't duingras aan 't ziltige strand;
En, terwijl beelden den geest mij doorzweven,
Doez'lig van lijnen en vlottend van rand,
Raap ik werktuig'lijk een schelp uit het zand.

'k Tuur op haar ronding, zoo kunstig besneden,
'k Staar op 't vernis van haar rimp'lige voor;
En, wat we spelend als kinderen deden,
Daar ga ik heden half doelloos op door:
Luisterend houd ik die schelp me aan het oor.

II.

'k Verneem een zacht gesuis,
maar 't wordt, hoe meer ik luister,
Te meer een stem, een taal,
verstaanbaar woordgefluister,
Dat van beweging spreekt,
die voortgolft, dag en nacht,
Ja! door alle eeuwen heen; -
een nooit vermoeide kracht,
Een leven zonder slaap,
een werken zonder rusten.
'De zee,' zoo lispt de schelp,
'sloeg klotsend op de kusten,
Reeds toen van 't voorgeslacht
pas de eersteling bestond;
En, gaat van wat nu leeft
eens 't laatste lid te grond,
En is eens 't kleinkind hier
van uw kindskind verschenen,
En dáárna weêr eene eeuw
en nog eene eeuw verdwenen,
Die zee zet onverpoosd
nog dan haar deinen voort,

Waar ge als den slingertik
der eeuwigheid in hoort,
Het loopen van een klok,
die stukt noch stilstaat, nimmer,
En op wier plaat uw oog
niets anders leest, dan: '*Immer!*' -
Die stem spreekt uit de schelp;
dit deelt heur taal mij meê.
En 'k staroog op het vlak,
't steeds hobb'lend vlak der zee;
En 'k zie vooruit, ver, ver! -
maar 't eind is niet te ontdekken,
Geen lijn te speuren, die
als grens haar zou omtrekken;
En op dat golvend veld,
zoo vol van majesteit,
Zie 'k niets ook van verval
of van vergank'lijkheid. -
Vergank'lijkheid; - dat woord
wordt overal gevonden,
Dat woord is mensch en dier
als voor het hoofd gebonden,
't Staat in den eik, zoowel,
als in het rozeblad,

Ja! in 't gescheurd graniet
 der rotsen leest gij dat.
 Alleenlijk op de zee
 staat niet dit woord te lezen;
 Zij roept: 'k Ben die ik was
 en zoo zal 'k immer wezen!'

Zoo is 't voor ons, of tijd
 noch plaats die zee beperkt
 En of zij jong blijft steeds,
 ofschoon ze al eeuwen werkt;
 Zoo doet zij, eer wij selv'
 't nog weten schier of willen,
 't Gevoel van eeuwigheid
 ons diep door 't harte trillen,
 En wringt ons op de knie
 voor God, die eeuwig leeft,
 Voor God, die hemel, aard
 en - zee geschapen heeft.

III.

Mijn hand zonk neder bij dat peinzen;
 Maar 'k breng nog eens de schelp me aan 't oor;
 En als zij weêr heur stem doet ruischen,
 Zijn dit de tonen, die ik hoor:

‘Niet veel wordt door 't oog op die vlakke gevonden,
Wier eind gij niet ziet;
Met al die beweging is stilte verbonden. -
Een meeuw, hier en daar, of een schip in 't verschiet,
Is alles. - Maar, onder,
In 't diep van die kom,
Grenst wonder aan wonder,
Schuilt leven alom.
Daar kronk'len zich wieren, daar gloeien koralen,
Daar glinsteren schubben en schelpen en schalen, -
Een wereld vol leven, een joelende drom.’

‘Ook ik was voorheen van die wereld omgeven,
Door 't water gedekt;
'k Heb eens tot een woonhuis gediend voor een leven,
Daarna mijn' bewoner tot grafsteê gestrekt.
En ben ik op heden
Slechts ledige schaal,
Een wrak van 't verleden, -
Toch spreek ik een taal;
Ik wijs u naar 't diep, vol van levend gewemel,
En 'k richt uwen blik uit dat diep naar den hemel,
En 'k roep tot aanbidding door 't geen ik verhaal.’

Ja, denk ik, zoo is het, die stemme moet dringen
 Tot lof van den Heer;
 Mijn hart moet gaan off'ren, mijn ziel moet gaan zingen,
 Den Maker van al deze wond'ren ter eer.
 Wat volheid van leven!
 Wat rijkdom van zijn!
 Hier grootsch en verheven,
 Daar teeder en fijn!
 En alles te zamen 't gewrocht van den Heere! -
 Mijn God, ja! dat ieder Uwe almacht vereere,
 Die spreekt tot dat alles: 'Verschijn!' of: 'Verdwijn!'

IV.

Maar, nog ander geluid
 Komt de schelpholten uit,
 En dringt fluisterend door
 In het luisterend oor.

'Geef acht!' zoo ruischt het uit de schelp,
 'Zeg, hoort gij niet dat hoop'loos vragen?
 Verneemt gij niet dat jamm'rend klagen,
 En hoort ge niet dat angstig: "'Help?'"
 'Help! Help!' zoo klinkt het in uwe ooren,

Zoo klinkt het in uw sidd'rend hart,
 En heel uw ziel heeft pijn bij 't hooren
 Van dien zoo bangen kreet der smart.

't Schip is in nood!

't Is een strijd met den Dood!

En de man als de vrouw, en de vrouw als het kind,
 Roept schreiend om redding, met wanhoop op 't wezen;
 Maar de woeste natuur let op smeeken noch vreezen,
 En een honende lach lijkt de loeiende wind.

Hoor! de golfslag blijft tieren,

En de stormwind blijft gieren; -

Maar 't roepen neemt af.

Hoor! het schreien wordt hijgen,

En het hijgen wordt zwijgen, - -

Verslonden zijn allen door 't woedende graf. -

Maar ginds zit een vrouw nog in hope te droomen,
 Dat eerlang haar echtvriend weer tot haar zal komen.
 En dáár wacht verlangend een moeder haar zoon;
 Hoe zou hij er uitzien, na 't zwerven en zwoegen?
 De rust zal hem goed zijn; een heerlijk genoeg,
 Zijn werken, en tevens haar wachten, tot loon.

Zoo droomt nog de liefde van wederontmoeten,
 Van zalige omhelzing en juichend begroeten,

Zoo steekt ze in de harten het feestlicht al aan,
 En weet niet, dat, wat zij nog 't hare blijft achten,
 Niet weder zal keeren, hoe lang zij moog' wachten,
 Zal wegblijven, immer. - 'Dat schip is vergaan!'

V.

'Ja,' spreekt de schelp, het vonnis was: "'Vergaan!'"
 Maar menigmaal weêrklonk dat op de golven,
 En in dat graf, dat diep van d' oceaen,
 Zijn vloten reeds verzonken en bedolven.
 En toch behoudt de mensch steeds in zijn ziel
 Nog moed en kracht, om weêr den strijd te wagen,
 En legt steeds weêr op zijne werf de kiel
 Van 't schip, dat straks hem over zee zal dragen.
 Het derven drijft gestaâg tot durven aan,
 En 't wagen rijst steeds uit de zucht naar 't winnen,
 En, onder 't zeil, met rondgezwollen baan,
 Verlaat hij 't land der zielen, die hem minnen.
 't Is wonderbaar, - de kleine mensch, zoo stout!
 't Is wonderbaar, - de zwakke mensch, zoo krachtig,
 In 't aangezicht van 't watergraf zoo boud,
 En, door zijn moed, tot boven d' afgrond machtig!

't Is wonderbaar, - een nieteling, een worm,
 Die door één zucht van 't windekijn kan sterven,
 Wordt kameraad van zeegolf en van storm,
 Als de overkant hem toeroept: 'Winst verwerven!'

VI.

Maar, - ook edeler macht
 Zet hem moed bij en kracht. -
 Zie! daar dobbert de boot,
 Die tot redding uit nood
 Is gebouwd en bemand.
 Oog haar na van het strand.
 Zie! zij daalt en zij stijgt;
 En zij klautert en zijgt; -
 't Spookt er woedend en fel;
 't Is een golvende hel!
 Maar de riemslag plast voort
 Langs het hobb'lende boord,
 En met koop'ren geluid
 Roept de stuurman: 'Vooruit!'
 En vooruit roeit het volk
 In de kokende kolk.

En ze naad'ren het wrak
Van het schip, dat daar brak;
En ze redden een mensch,
En nog één, - en hun wensch,
Om heel de angstige schaar
Uit het grimmig gevaar
Te verlossen, gaat door!
En langs 't schuimende spoor
Gaat het weêr naar de kust,
Onder blijdschap en lust.
En dáár klinkt het: 'Hoezee!
Ziet! zij brengen ze meê!'
Ja, Goddank! 't is geslaagd,
Wat door Liefde is gewaagd.
't Was een hachelijk werk;
Maar de Liefde is ook sterk.
Door geen vrees overmand,
Steekt de Liefde haar hand
In de klem van den nood,
In den muil van den Dood;
En zij dankt haren God
Voor haar heilig genot,
Als haar wensch is beloond
En haar worst'ling becroond.

VII.

Ook dat meldt de schelp me in het zwevend geluid,
 Dat zacht uit haar plooiën komt suizen.
 Maar 'k breng haar nog eens aan het oor, en ik hoor
 Nu dit uit haar holte nog ruischen:

Als de zee, in woede ontstoken,
 Door den stormwind opgeruid,
 Tegen 't dobb'rend schip komt spoken
 En den afgrond opensluit;
 Als de baren en de winden
 Samen hunne kracht verbinden,
 Tot verderven en verslinden,
 Tot verminken en verslaan,
 't Roer uit zijn geleding smijten,
 't Want ontraaf'len, 't dek doen splijten,
 Uit den romp de ribben rijten,
 En al 't scheepvolk doen vergaan, -
 Zeg dan, mensch: 'ik ben onmachtig,
 Mijn vermogen is een niet;
 Maar de Heere God is krachtig,
 Hij, die over de elementen, over storm en zee gebiedt!'

Als de mensch, bij 't raad'loos kermen
 Van zijn broed'ren in den nood,

Aangedreven door ontfermen,
Voor hen worstelt met den Dood;
Als, hoe fel de orkanen loeien,
En hoe hoog de golven groeien,
De arm met kloeke kracht blijft roeien
En de liefde 't roer omklemmt, -
Als de kroon komt op dat streven,
En om 't haast verloren leven,
Dat den naaste is weêrgegeven,
't Jubellied wordt aangestemd, -
Zeg dan, mensch: 'het hart des Heeren
Kan niet minder zijn dan 't mijn';
Uit de menschheid kan ik leeren:
God, al doet Zijn macht vaak weenen,
onze God moet liefde zijn.'

VIII.

Hallelujah! Macht en Liefde
Predikt mij de schelp der zee.
En mijn gansche ziel spreekt meê.
Ja! wat ramp mij grieft of griefde,
'k Bouw op 's Heeren macht en liefde,
Wijder dan het vlak der baren, dieper dan het diep der zee!

Vlas.**I.**

'k Was buiten aan 't dolen. De zomernatuur
Ontplooide heur kracht allerwegen;
En tuinbed en boomgaard en akker en wei, -
't Sprak alles van God en Zijn zegen.

't Was alles zoo feest'lijk, zoo rijk en zoo schoon;
Het rondzien was zuiver genieten,
En deed aan de trillende snaren der ziel
Een zacht *Hallelujah* ontvlieten.

Ik zag naar de winde, die klom op de heg,
Als dacht ze: 'dat mag niet gebeuren,
Dat groei zonder bloem in het land wordt gezien:
't Moet alles versierd zijn met kleuren.'

Ik zag naar de kelkjes, vol geur en vol zoet,
 Waar 't snorrende bijken op aasde;
 En 'k staarde op de wei met dat mollige groen,
 Waar 't vee tot de knieën in graasde.

Maar, liep zoo mijn blik door heel 't landschap in 't rond,
 Waar alles in groeide en in gloeide,
 Het langst bleef mijn oog op een vlasveld gericht,
 Dat lieflijk al blauwende bloeide.

't Is prachtig, dat reine, dat teedere *blauw*,
 Op 't *groen* van de stengels gewiegeld; -
 Verbond bovendien, dat de *trouw* van den Heer,
 Bij 't *hopen* der menschheid, weêrspiegelt.

En waar ooit mijn oog op dat kleurenverbond
 Der bloeiende vlashalmen staarde,
 Daar was 't me, of 'k een stuksken van 't hemelsch azuur
 Gespreid zag op 't groen onzer aarde.

II.

In gedachte voortgetreden
 Naar een tijd, die komen zou,
 Zag ik 't landvolk aan den arbeid,
 Knaap en deerne, man en vrouw.

'k Hoorde 't praten, onder 't werken,
Van den ouden bouwknecht aan;
'k Hoorde 't liedekijn der jongen,
Helder klinkend, opwaarts gaan.

'k Zag de stengels uitgetrokken,
Drogende in den zonnebrand;
'k Zag ze, ter ontbinding, leeg'ren
In de sloot aan d' akkerrand.

'k Zag ze, aan 't grauwe nat onttoegen,
Van de vezelhuid ontdaan,
'k Zag het braken, splijten, heek'len, -
Heel den arbeid zag ik aan.

En ik dacht: nu is verdwenen
Wat de pronk eens was van 't land;
Maar, moet zoo ons oog iets derven,
Winst er van houdt onze hand.

En ik dacht ook: 't menschenleven
Is vaak aan die plant gelijk:
Eerst na 't vallen van de tooisels,
Eerst na druk, aan gaven rijk.

III.

Wat op 't land eens den stengel omkleedde,
Woelde 't meiske om 't spinrokken heen;
En haar voet drijft het wielkje tot draaien,
En haar hand vormt het draadje meteen.
En het radje vliegt om,
Met een gonzend gebrom,
Met een snorrenden spoed, -
Maar 't gaat goed.

En een jonkman zit bij haar en keuvelt,
En hij voegt steeds wat zoets bij heur naam,
En hij praat haar van bruiloft en trouwdag,
En hij fluistert: 'dan blijven we saâm!'
En het radje vliegt om,
Met een gonzend gebrom,
Met een snorrenden spoed, -
Maar 't gaat goed.

En haar streelen een vreugd en een hope,
Waar haar hartje te sneller door slaat;
En zij spint door de toekomst van beiden
O, zoo'n helderen, blinkenden draad!

En het radje vliegt om,
Met een gonzend gebrom,
Met een snorrenden spoed, -
Maar 't gaat goed.

Wat op 't land eens den stengel omkleedde,
Woelde grootjen om 't spinrokken heen;
En haar voet drijft het wielkje tot draaien,
En haar hand vormt het draadje meteen.
En het radje vliegt om,
Met een gonzend gebrom,
Met een snorrenden spoed, -
Maar 't gaat goed.

En zij haalt voor de luist'rende kleinen
De oude sprookjes alweêr uit de doos,
Die zij allen haast kennen van buiten,
Maar die evel zoo mooi zijn altoos.
En het radje vliegt om,
Met een gonzend gebrom,
Met een snorrenden spoed, -
Maar 't gaat goed.

En dan ook uit den Bijbel vertelt ze,
Of van wat haar het leven al bood,

En ze wijst op de vluchtende jaren,
 En ze spreekt van den naad'renden dood.
 En het radje vliegt om,
 Met een gonzend gebrom,
 Met een snorrenden spoed, -
 Maar 't gaat goed.

IV.

Een levenskreet! - Een kind geboren!
 De woning klinkt van vreugdbetoon,
 En in 't *Goddank!* der ouderharten
 Schuilt heel een psalmzang, vol en schoon.
 Een dochterke is 't. - Hoe rond en poezel!
 Albasten beeldje, maar dat leeft,
 Dat zacht en warm is, en dooraderd
 Van 't eigen bloed, dat moeder heeft. -

Maar, wat was eerst en meest behoefte
 Voor 't wichtje, dat zijn intreê deed? -
 Van 't groot getal van 's levens eischen
 Is de eerste: een doek, een dek, een kleed.

En, zie! - wat eens den akker sierde
 Met groenen gloed en blauwe tint,
 Dat geeft het eerste kleed des menschen,
 Het witte kleed voor 't schuld'loos kind.

V.

Het dochterke werd vrouw, een lieve gade en moeder,
Die, als een goede geest, den huize zegen deelt,
Die woekert met elk uur, die rust'loos is in 't zorgen,
Die alle nooden kent, die alle wonden heelt.

Aanschouw haar waar gij wilt; al wat haar ving'ren raken,
Verhoogt op eens zijn glans; waar zij is, is het goed;
Zij stort in alles ziel; in 't kleine brengt zij waarde,
En in den ernst der orde een zachten liefdegloed.

Maar, wilt ge uit ééne zaak haar geest en streven kennen,
En orde en reinheid zien, verbonden in één beeld, -
Ontsluit die spinde dan, waaruit het blanke linnen
U tegenglimt en straalt, met zilverglans bedeed.

Dat is haar roem en trots; en 't mag zoo; 't is hare eere,
't Getuigt van vlijt en zorg, van orde en regelmaat.
Die keur'ge lijnwaadschat is 't witte veld te noemen,
Waarop in gouden gloor haar lof geschreven staat.

Wat eens op 't akkerveld al golvend stond te bloeien,
Gewas van teeder groen, getopt met hemelsblauw,
Dat spreekt, tot doek hervormd en wit als sneeuw geworden,
Ons van de trouwe zorg en stille deugd der vrouw.

VI.

Haar tijd is gevloeden,
Haar taak is volbracht.
Haar arbeid was zorgen,
Met liefde en met kracht.
God riep haar tot rusten.
Haar ruste zij zacht!

Zacht vielen die oogen,
Als sluimerziek, dicht.
Een heilige vrede
Omzweeft haar gezicht;
En 't is of heur slapen
Omkranst zijn van licht.

Maar echtvriend en kind'ren
Staan spraak'loos van smart,
Met tranen in de oogen,
Met doornen om 't hart;
En heden en toekomst
Is zwart, alles zwart!

Op 't lest geven allen,
Met snikkend geweent,

Een kus nog aan moeder,
Nog een, en nog een, -
En gaan dan, nog omziend,
Van 't doodsleger heen.

Nu zie 'k eene vreemde,
Maar trouw en vertrouwd,
Wier hand, maar met beving,
Een sleutelbos houdt,
De lijnwaadkast opent,
Een laken ontvouwt, - -

Dat is voor de doode:
Haar laatste kleedij. -
Hoe wit en hoe zuiver! -
We denken daarbij
Aan 't sneeuw witte feestkleed
Van de Engelenrij! -

Wat, groenend en blauwend,
Een sier was van 't veld,
Dat geeft, als ons leven
Voorbij is gesneld,
Het doek, dat als doodkleed,
Ons om wordt gespeld.

VII.

Zoo riep dat veld een bonte rij
Van groepen in mijn denken wakker;
Zoo togen beelden mij voorbij,
Het eene droef en 't and're blij,
Bij d' aanblik van dien stillen akker.

Zoo liepen mijn gedachten voort,
Van 't bloeiend veld door 't menschenleven,
Langs traan en lach, naar 't somber oord,
Dat eens met zwarten rand omboordt
Al wat ons 't leven heeft gegeven.

Maar toch, Goddank, dat graf en rouw
Het eind niet van mijn mijm'ren waren:
'k Zag 't groen der hoop op 's aardrijks grauw,
'k Zag 's Heeren trouw in 't hemelsblauw,
'k Zag 't witte kleed der Engenscharen.

Tannhäuser.**I.**

Hij had in veel landen gezworven,
Gedobberd op menige zee;
En wie er van ridders verhaalde,
Vertelde ook wat Tannhäuser deê;

Vertelde ook van 't schitterend berghol,
Door Venus bewoond en haar stoet,
Waar Tannhäuser's leven verspeelde
Wat fier was en edel en goed.

Door lichtglans en feestgeur betooverd,
Door lied'ren en lonken verzot,
Door wijndronk en reidans beneveld,
Verloor hij zijn deugd en zijn God.

Toch vonniste in 't eind zijn geweten
't Versmijten van kracht en van eer,
En 't sprak telkens sterker en strenger,
En 't gunde geen ruste hem meer.

Wel straalde nog 't licht om hem henen,
Maar in hem was 't somber en zwart;
Wel sierden nog bloemen zijn slapen,
Maar distelen droeg hij om 't hart.

En toen, - als had de angst hem de voeten
Gevleugeld, - zoo jagend en snel,
Verliet hij dat rampvolle lustoord,
Ontvlood hij die bloemrijke hel.

II.

In de Stad der Zeven Heuv'len
Kwam hij aan in 't boetekleed;
En hij biechtte aan d'Opperpriester,
Wat al goeds hij had verzondigd,
wat al kwaads hij zich verweet.

‘Heil'ge Vader!’ sprak hij weenend,
 Neêrgeknield voor 's Pausen troon,
 ‘Leg mij straf op, - maar vergeef mij!
 Balsem 't diep verslagen harte
 van een ver verdwaalden zoon!’ -

‘U vergeven?’ klonk 't hem tegen, -
 ‘U vergeven? Zooveel kwaad?
 Hier is geen vergiff'nis moog'lijk,
 Of het zal ook moog'lijk wezen,
 dat deez' staf nog bloeien gaat.’

Moed'loos toog de ridder henen,
 Zonder troost en zonder hoop,
 En dat bittere: ‘Geen genade!’
 Was een vuurdrop, die gestadig
 in 't doorkorven harte droop.

Maar toen sloeg die ziel aan 't muiten,
 Vloekend haar bestaan en lot,
 En, zich gansch aan 't kwaad versling'rend,
 Zoekt ze, - nu voor goed, - de ellende
 der gebloemde Venusgrot.

III.

O, wonder aller wond'ren,
Met schrik in 't hart aanschouwd!
Een stroom van jeugdig leven
Doortrekt het doode hout.

De stok doet knoppen zwellen,
De knoppen springen los
En vormen om den kromstaf
Een blanken bloesemtros.

‘Dat moet de boet'ling weten!
Waar is hij? Brengt hem weêr!’
Zoo luidt de stem des Priesters,
Maar niemand vindt hem meer.

Geen zoeken, dat mag slagen,
Geen roepen, dat meer baat, -
En 't laatste woord van alles,
Is 't schrikk'lijk woord: ‘Te laat!’

IV.

Doch 't laatste woord van God,
geuit in 't wonderteeken,
Is dit: 'Verstoot geen mensch,
geen mensch, hoe laag hij viel!'
En, 'Amen!' zegt ons hart, -
'God is de groote Erbarmer,
Maar 's menschen ongenâ
verderft des naasten ziel.'

Gustaaf Adolf.**I.**

Niet ver van Lutzen,
Daar vindt ge een steen,
Met ijs'ren koepel
Er over heen.

Die steen heeft sprake,
Die steen vermeldt
Een vromen koning,
Een sterken held.

't Is Gustaaf Adolf, -
Een kind van ziel,
Een reus van daden, -
Die won, maar viel.

Bij 't winnen viel hij
Al stervend neêr,
Maar won bij 't vallen
Onsterflijke eer.

Voor waarheid streed hij,
Voor recht en licht,
Den blik vol hope
Naar God gericht.

Hij brak de keet'nen
Der dwinglandij,
Hij maakte juichend
De waarheid vrij.

Haar ridder was hij,
Met hart en hand;
Hij was haar priester, -
Haar offerand.

II.

Gustaaf Adolf! gij zijt waardig,
dat het nageslacht u eer',
En de man zijn naaste zegge:
'Dáár zonk deze strijder neêr!'

Maar geen beter cijns van eerbied
is u ooit gebracht geweest,
Dan door 't scheppen van de stichting,
die uw' naam heeft en uw' geest;
Stichting, die, van twisting verre,
liefst behoudt, versterkt, verbindt,
In 't verruimen van beklemden
plicht en taak en vreugde vindt;
Die daarbij niet vraagt naar leuzen, -
voor den volger van Calvijn
Niet iets anders dan voor Zwingli's
of voor Luther's vriend wil zijn;
Niet het nieuwe eenzijdig liefheeft,
ook niet enkel 't oude prijst,
Maar wier hart heeft plaats voor allen
en aan allen gunst bewijst;
Die dan ook heel de aarde rondgaat,
en, door grens noch taal gestuit,
Al de kind'ren der Hervorming
samen in haar armen sluit, -
Dit bewijzend, dat de Liefde
alle scheidingsmuren breekt,
En van alle wereldstreken
iedre taal verstaat en spreekt. -

Schoone stichting! Heilrijk voertuig,
 Zweden's Koning! van uw' geest! -
 Wat? Die geest is harte- en polsslag
 van den Christus selv' geweest.
 Wie den *Zwedensteen* omwinden
 met een lauwer, u ter eer,
 Leggen daardoor óók hun hulde
 bij den voet des Kruises neêr.

III.

Broeders! schraagt dat Bond der liefde,
 door des Heeren geest gewijd!
 Zet er saâm de schoud'ren onder! -
 't Licht heeft nóg een zwaren strijd.
 Meen'ge broeder houdt, ja, 't vaandel
 der Hervorming nog omhoog,
 Maar met zuchten in het harte,
 maar met tranen in het oog.
 Meen'ge plek heeft, ja, het licht nog,
 maar omhuld van walm en damp;
 Geeft wat voor die minbedeelden!
 Geeft wat olie uit uw lamp!
 Toont, dat van dien Gustaaf Adolf,
 neen! van Jezus, iets u dringt,

Hebt het licht lief en de liefde,
     maakt, dat wie nu zucht, eens zingt!
 Zalft de wonden, steunt de krachten,
     schoort de werken, hoedt het Woord!
*Duldt niet, dat de Waarheid wegzinkt,
     en de Vrijheid wordt vermoord!*

IV.

't Is Gustaaf Adolf weder,
     Dien mijn verbeelding ziet,
 En 'k hoor hem 't woord herhalen:
     Neen, broeders! duldt dat niet!

En nevens hem treedt Luther,
     Die trouw de hand hem biedt,
 En die, als hij, ons toeroept:
     Neen, broeders! duldt dat niet!

'k Zie Willem van Oranje,
     Die op dat tweetal ziet,
 En aan hun woord zich aansluit:
     Neen, broeders! duldt dat niet!

V.

Luther, Gustaaf Adolf, Willem!
 Driemanschap van groote kracht,
 Dat, geloovend, lievend, hopen,
 Wond'ren heeft tot stand gebracht.
 Ziet! daar staan ze als heldenbeelden,
 Met een blik, die opwaarts gaat,
 Donderwolken aan de voeten,
 Zonnestrallen om 't gelaat!
 En, daarachter en daarboven
 Zie ik 't reine Christusbeeld,
 Dat, met uitgebreide handen,
 Dezen drie zijn zegen deelt, -,
 Maar dat dan tot òns het woord richt,
 't Ernstig en doordringend woord:
Duldt niet, dat de Waarheid wegzinkt,
en de Vrijheid wordt vermoord!
Wèl hem, die mijn volgers navolgt,
hunne en mijne roepstem hoort!
 'Ja! wèl hem!' zeggen thans nog eens die drie te zamen;
 En Jezus Christus spreekt zijn luid en plechtig: 'Amen!'

De wetenschap en de kunst.**DE WETENSCHAP.**

Wèl u, die mij wilt vereeren!

'k Ben de gids van uw geslacht;

En de menschheid kwam, mij volgend,

In den morgen, uit den nacht.

'k Leerde haar het antwoord vinden

Op zoo menig *hoe?* en *wat?*

Sleutels gaf ik haar, om te oop'nen

Wat geheime sluiting had;

Wond'ren Gods deed 'k haar onthullen,

En, door 't *weten* sterk en koen,

Ging zij zelve op al haar wegen
Teekenen en wond'ren doen. -
Maar, gelijk ik heel de menschheid
Leidde en voorlichtte op heur baan,
Trok ik ieder, ieder uwer,
Van uw jonkheid af, mij aan.
Toen gij, aan de knie uws vaders,
Uwe kleine vragen hadt,
Toen gij, op den schoot van moeder,
't *Wáárom?* uitte en zij 't *omdat*,
Toen gij, op het lage bankje,
Uit een korte lett'renrij
De eerste woordjes leerdet spellen,
Met het vingertopje er bij,
Toen was ik reeds aan uw zijde
En bestraalde u met mijn gloed.
Op een reisweg zonder einde
Zette ik reeds uw kindervoet.
Zonder einde? Ja! het weten
Heeft een eindelooze baan:
Zijt ge op éénen berg geklommen,
Nieuwe bergen ziet gij staan.
Maar, hoe verder en hoe hooger
Mijn geleide u brengen zal,

Des te grootscher wordt het bergpad,
 Des te schooner wordt het dal;
 Des te klaarder ook 't geheimschrift
 Van het kruidje en van de rots,
 Des te zaliger de aanschouwing
 Van de duizend wond'ren Gods!

DE KUNST.

Wèl u, die ook voor mijn werken
 Liefde toont en open zin!
Wetenschap brengt licht in 't leven,
Kunst giet warmtegloed er in.
 Waar ik kom, daar wordt het Schoone
 Met den reinsten glans bedeed;
 'k Leer den mensch uit 't blok van marmer
 Uit te beit'len 't godenbeeld;
 'k Leer den mensch, natuur en leven
 Weêr te geven op het doek,
 En met kleurmuziek te toov'ren,
 Teêr en krachtig, zacht en kloek;
 In te grijpen in de zielen,
 Uit te storten in 't gemoed
 Liefde voor 't waarachtig schoone,
 Voor wat lief'lijk is en goed.

En, waar 't kleurenspeel te hard is,
Of de beitel snee te grof,
Om 't gevoel meê uit te drukken,
Vorm te geven aan de stof,
Leer ik hem de taal der woorden
En de taal van 't maatgeluid,
Taal, waarbij hij 's harten trilling
In een ethertrilling uit.
't Is aan mij, aan mij te danken,
Als, bij d aanblik van het beeld,
Of bij 't luist'ren naar de tonen,
't Hart u werd geroerd, gestreeld,
't Hart door 't heilige en verheev'ne
Werd veroverd en ontgloed,
En de geest vol weelde ontwaarde:
'Vleug'len zijn mij aangegroeid!
Zie! zoo brengt mijn macht in 't leven
Diepte en hoogte, geur en tint;
't Is mijn hand, die om het aanzijn
Leliën en rozen windt;
'k Doe uw beter deel ontwaken,
'k Heilig en verhef uw lot,
Door te sterken 't Godverwante, -
De eerste Kunstenaar is God!

DE WETENSCHAP.

De Kunst sprak voor zich zelv'; ik heb als zij gedaan;
 Mijn zuster! beter is 't, wanneer wij samen gaan;
 Want zust'ren zijn wij toch, op éénen grond geboren,
 En beiden door den Heer tot priesteres verkoren.

DE KUNST.

Als immer, sprak ook thans de waarheid uit uw' mond;
 Wij stonden en wij staan in zusterlijk verbond.
 Kom! blijven wij vereend als priesteressen werken
 En saâm de heerschappij van 't Ware en Schoone sterken.

DE WETENSCHAP.

Dicht bezet is 't menschenleven
 Met wat nietig is en min;
 Brengen wij, te saâm verbonden,
 Inhoud en gehalte er in!

DE KUNST.

Vol van smet is 't menschenleven,
 Door den ademtocht van 't Kwaad;
 Kweeken wij te samen 't reine, -
 Hemelvrucht uit hemelzaad.

DE WETENSCHAP.

Vol van strijd is 't menschenleven,
Bij veel schreden valt een traan;
Bieden wij te zaâm den lijder
Lafenis en bloemen aan.

DE KUNST.

Ras vervliegt het menschenleven,
't Is een snelle doodendans;
Spreiden wij een licht er over
Van onsterfelijken glans.

DE WETENSCHAP.

Ja! doen wij zoo alomme;
Vooral op dezen grond,
Waar immer voor ons beiden
Een eerezetel stond.
Herinn'ren niet de namen,
Die prijken aan den wand,
Dat steeds onze outers rookten
Bij 't volk van Nederland?

DE KUNST.

Nooit moge hier verkwijnen
Der wetenschappen licht.

DE WETENSCHAP.

En nooit de gloed der kunsten,
Die adelt, heiligt, sticht.

DE KUNST.

Beware hier den vrede
De Macht, die 't àl gebiedt!

DE WETENSCHAP.

Verminkt ware onze feestkroon,
Had zij 't olijfblad niet.

DE KUNST.

Klein is op de kaart der landen,
Nederland! uw grondgebied;
Maar aan meters, en hun veelvoud,
Hangt de ware grootheid niet.
Toon u groot, door *dít* te toonen,
Dat de Kennis is een macht,
Die, al breken koningskronen,
En al vallen vorstentronen,
Nooit ten onder wordt gebracht.

DE WETENSCHAP.

Kleiner dan van vele Staten,
Neêrland! is uw legerlijst;
Maar 't is 't cijfer niet der krijgers,
Dat op ware grootheid wijst.
Toon u groot, door te openbaren,
Dat de Kunst bevat een kracht,
Die de macht trotseert der jaren,
En, door 't *Goede* en 't *Schoon*' te paren,
Zegent, tot in 't nageslacht.

DE KUNST.

Ja! zoo wij uw' grond bewand'len,
Als twee zusters, hand aan hand,
Vrij, maar met elkaâr verbonden
Door een frisschen bloemenband, -
't Zal uw heil zijn en uwe eere - - -
Voel dat, Volk van Nederland!

Mijn vaderland.

I.

Geen der menschen is me een vreemde,
Ieder is mijn bloedverwant,
Ieder raakt mij, 't zij zijn woning
Hier sta of in 't verste land.

'k Wensch aan allen licht en zegen,
'k Wensch aan allen vrede in 't hart;
'k Wil, als 't kan, iets doen voor allen,
't Zij ze blank zijn, bruin of zwart.

Toch is 't ééne plek der aarde,
Die steeds 't meest mijn liefde wekt,
En die altijd weêr mijn harte
Meer dan andere oorden trekt.

Toch verbindt me aan één der volken
 Steeds een eenig-hechte band,
 Wijl dat volk is *mijne* natie
 En zijn land *mijn vaderland*.

Wat dat zegt? - Zie! 't kan gebeuren,
 Dat ge een drom voelt om u heen,
 Maar ook zóó u aan voelt raken,
 Dat gij merkt: 'dit doet er één!'

Wat dat zegt? Zie! 't kan gebeuren,
 Dat heel 't bloembed u behaagt,
 Maar dat ge ééne bloem u uitkiest,
 Die gij 't liefst op 't harte draagt.

Zóó is 't met gevoel voor *allen*,
 En gevoel voor *één* er in;
 Zóó, als 'k zeg, - de menschheid minnend, -
 Dat 'k mijn vaderland bemin.

II.

In mijn vaderland
 Wordt de taal gehoord,
 Die mijn oor en hart
 Altijd 't meest bekoort, -

Taal, waarin ik van mijn moeder
de eerste woorden heb gehoord.

Taal, waarin ik dacht,
Sinds 'k gedachte had;
Taal, waarin ik sprak,
Taal, waarin ik bad,
Waar 'k van jongs af meê boetseerde,
wat 'k in hoofd en harte had.

't Is een zieleband,
Die me aan 't volk verhecht,
Dat in mijne spraak
't Hart voor me openlegt;
't Is de moedertaal, dat voel ik,
die me aan 't vaderland verhecht!

III.

En ook, schoon 'k een kind van de menschheid moog' zijn,
En deele in haar hope en verblijden,
En weêrpijn gevoel' van haar vrees en haar pijn,
Welk lid van 't geheel die doe lijden;

Toch voel 'k de geschied'nis mijns levens het meest,
Aan 't lot van mijn natie verbonden,
Aan 't geen de historie mijns volks is geweest, -
Zijn daden, zijn deugden, zijn zonden.

De roem van die natie vooral is mijn roem,
 Haar schande vooral mijne smarte;
 Met name haar distel, vooral hare bloem,
 Is distel en bloem voor mijn harte.

Het *heden* van mij en der vaad'ren *verleên*
 Zijn saâm met één spoeldraad doorweven;
 En 't *heden* mijns volks allermeest vloeit inéén
 Met wat eens mijn kind'ren beleven.

En dáárom, mijn hart hecht zich meest aan mijn land,
 Al heeft heel de wereld mij waarde; -
 Zoo is heel het luchtruim voor 't blad van de plant,
 Voor 't wortelnet één plekjen aarde.

IV.

En, - als de Verbeelding
 Me aan 't *heden* onttrekt,
 En dan mijn *verleden*
 Tot aanzijn weêr wekt;

En veel mij herinnert,
 Dat schoon was en zoet,
 Dat diepgang in 't hart had
 En gloed houdt, voor goed;

Dan zet de gedachte
Aan 't bloemrijk *weleer*
Mij meest weêr op plekjes
Van 't vaderland neêr.

Het huis mijner ouders,
Ons kindervertrek;
De tuin, waar 'k in speelde,
En klom over 't hek;

De plas, waar 'k in vischte;
Het land van den boer,
Waar 'k stoeide op de hopperds;
De boot, waar 'k in voer; -

't Komt nooit mij te binnen,
Of 't hecht met een band,
Die 't *rood* heeft der liefde,
Mij vast aan mijn land.

En, denk ik aan later, -
Aan 't jawoord der min,
Aan echtfeest en eerst'ling,
Aan eigen gezin,

Dan zie 'k zich ontrollen
Een hagelwit lint,
Dat weder mijn leven
Aan 't vaderland bindt.

En, denk ik aan vrienden,
Die rusten in de aard,
En 't graf, dat, vermoed'lijk,
Eens mijn stof bewaart,

Dan hecht mij een weefsel
Van liefelijk *blauw*, -
De kleur van den hemel,
De kleur van de trouw, -

Aan 't land, dat Gods wijsheid
Als 't mijne mij gaf, -
Het land mijner wiege,
En 't land van mijn graf.

V.

Daarom, neen! geen ziek'lijk dweepen
Hecht mijn ziel aan 't vaderland;

Geen bekrompenheid des harten
Knoopt dien sterken liefdeband.

Of, - zou 't ziek'lijk wezen? - Laat mij!
'k Voel mij ruim toch en gezond,
Waar 'k de menschheid min, maar tevens
't Meest den vaderlandschen grond.

Der bloemen lof.
(Een sonnettenkrans.)

I.

Kom meê naar 't veld! - De bloemen zijn verschenen;
De zang verving het doodsch en somber zwijgen;
Het malsche groen omkleedt de eerste dorre twijgen;
Heel 't schrikbewind des Winters is verdwenen.

De winterkoû deed grond en stroom versteen
De lente deed ze warmte en leven krijgen;
En nu de troon des dwing'lands neêr mocht zijgen,
Gaat al wat leeft in 't feestlied zich vereenen.

Maar wat het meest den geest ons op kan beuren,
Ons 't meest vervult van stil en zacht verblijden,
En 't zoetst genot, bij 't rondzien, ons doet gâren, -

Dat zijn die bloemen met haar rijke kleuren,
In vlakke en dal en op der heuv'len zijden, -
Der bloemen lof zij 't lied van stem en snaren!

II.

Der bloemen lof zij 't lied van stem en snaren!
Zij zeggen ons: 'Wij kunnen, mensch! u leeren,
Dat in 't bestek van 't scheppingswerk des Heeren
Het *goede* en 't *schoon* zich samen openbaren.'

Ja! als op aard eens nergens bloemen waren,
Wat lieflijkheên zou onze blik ontberen!
Zij zijn het, die de eentonigheid stoffeeren;
Patronen zijn ze in 't effen groen der blâren.

Zoo komen ze ons, in beeld en kleur, vertoonen,
Dat in Gods plan ook 't *schoon* wordt meêgerekend,
En aan den bouw het lofwerk wordt verbonden.

Alom, waar zij de lenteschepping kronen,
Staat 's Heeren naam in vervenpracht geteekend;
Een psalm voor God wordt door haar opgezonden.

III.

Een psalm voor God wordt door haar opgezonden,
 Die van Zijn wijsheid zingt en alvermogen;
 En met een ziel, aanbiddend opgetogen,
 Aanschouwen wij de rijk bebloemde gronden.

Een kelk wordt hier, en daar een klok gevonden,
 Een ster treft hier, en daar een pluim onze oogen;
 Een bloemblad ginds, in schelpenvorm gebogen,
 Een bloemblad daar, als rolle ineengewonden.

Wat tal van vormen! En - wat kleurenspeeling!
 Zoo krachtig hier, en daar zoo fijn en teeder!
 Hoe smeltend zijn die tinten saâm verbonden!

Hier wit satijn, met purperen penseeling,
 Daar paars fluweel, bemaald met gouden veder, - -
 Wat macht, waardoor die wonderen ontstonden!

IV.

Wat macht, waardoor die wonderen ontstonden! -
 Ja! wond'ren zijn 't, die lieflijk-schoone bloemen;
 En geen van hen, die we onze wijzen noemen,
 Heeft van haar *zijn* de winds'len nog ontbonden.

‘Wat!’ sprak er een,¹⁾ ‘als wij verklaren konden
De kleur, den geur dier bloemen, die wij roemen,
Geen vraag kon schier ons meer tot zwijgen doemen;
Der schepping sleutel ware dan gevonden.’

Ja! wond'ren zijn in elke bloem besloten,
In knop en kelk, in stampers en in stelen,
In cel en aâr, in wortelvlecht en blâren;

De korf der Lente, voor ons uitgegoten,
Blijft steeds zijn diepsten bodem ons verhelen, -
Aanbid, o, mensch! onmachtig tot verklaren.

V.

Aanbid, o, mensch! onmachtig tot verklaren;
Laat zacht een lied aan uwe ziel ontvloeien,
Gelijk de geur der bloemen, die daar bloeien,
Zich losmaakt uit de plooiën van heur blâren.

Zoet is die geur, die zachtkens om gaat waren,
Zoodra ze een straal der zonne voelen gloeien; -
't Is de offerdamp, die uit het hart komt groeien,
Dat 's Hemels gunst en liefde heeft ervaren.

1) Schefer.

Welriekend blijven al die frissche walmen,
 Als deelen van de ziel der bloemen, zweven,
 En tot onzichtb're wolken zich vergâren.

Ze drijven rond als fluisterende psalmen,
 Die zeggen: 'Veel heeft ons Gods gunst gegeven;
 't Zijn kleur en geur, die in 't gebloemt' zich paren.'

VI.

't Zijn kleur en geur, die in 't gebloemt' zich paren.
 Een dubb'le gaaf, waardoor zij 't hart verblijden. -
 En dan, - haar zoet, dat geurt naar alle zijden,
 Lokt bijkens, die met vlijt hun honig gâren.

En dan, - daar zijn er in die bonte scharen
 Van lentekind'ren, die, als ingewijden
 In 't menschenleed, ons leev'ren, wat het lijden
 Verdrijven kan, of wèl, zijn drang bedaren.

O! veel is 't, veel, wat door de hand des Heeren
 In 't veldgebloemte aan de aarde werd gegeven;
 Veel zegen is in 't kleed der bloem gebonden.

Daar staat ze en moet het blij genot vermeêren,
 De bitt're smart vermind'ren van ons leven.
 't Woord: 'God is goed!' wordt in de bloem gevonden.

VII.

't Woord: 'God is goed!' wordt in de bloem gevonden.
 En ook die dat nog in haar kelk niet vinden,
 Gevoelen toch, hoe ze oog en hart kan binden:
 Door 't kind reeds wordt een bloemenkrans gewonden.

Waar kind'ren ooit op bloemenbodem stonden, -
 Zelv' bloemen, zij, die rein- en blijgezinden! -
 Ze gingen plukken, knopen, vlechten, winden,
 En schreiden, als hun veldkrans werd geschonden.

Een kind in 't veld, - in 't veld, doorzaaid met bloemen,
 Twee lente's zijn 't, die met elkander stoeien,
 Twee levensvormen, die veel schoons verkonden;

En heerlijk-lief is de aanblik steeds te noemen,
 Wanneer in 't land, zoo lachend door zijn bloeien,
 Een bloemkrans wordt door 't kind om 't hoofd gebonden.

VIII.

Een bloemkrans wordt door 't kind om 't hoofd gebonden.
 En, zijn de kind'ren eens aan 't peil ontstegen
 Der jeugd, en worden op des levens wegen
 De maagd en jong'ling door elkaâr gevonden,

Dan spreken stil, bij 't zwijgen van de monden,
 De bloemen uit, wat, in het hart gelegen
 Dier twee, hun hoop, hun vreugd is en hun zegen, -
 Het zielsgeheim, in bloemenspraak gewonden!

Wat speelgoed was in 's levens kindsche dagen,
 Maar levend speelgoed, geurend, stralend, bloeiend,
 Wordt later taal, om 't harte te openbaren;

Een schoone taal, die zonder woord kan vragen,
 En antwoord geven zonder woord, maar gloeiend, -
 De bloemenspraak is taal der liefdejaren.

IX.

De bloemenspraak is taal der liefdejaren;
 En als het *ja* der minne is uitgesproken,
 En als de tijd van d' echt is aangebroken,
 Een bloemkrans siert der lieve bruid de haren.

En bloemen, die de schoonste tinten paren,
 Zijn dan den bruijom op de borst gestoken, -
 Symbool en wensch, dat hunne trouw, ontloken,
 Steeds liefde en lust en heil en hoop doe gâren.

Geen menschenpaar gaat zich door d' echt vereenen,
 Wier hand dat bond niet siert met frissche bloemen,
 Wier huis en kleed geen bloementooi vertoonen.

De bloemen zijn 't, die poëzie verleenen
 Aan 't leven; zij zijn 's levens geur te noemen, -
 De bloemen zijn 't, die 't schoone bruidsfeest kronen.

X.

De bloemen zijn 't, die 't schoone bruidsfeest kronen.
 Maar welk is 't feest, dat niet dien tooi zal dragen? -
 In 't oogstveld siert de bloem den laatsten wagen;
 Op 't doopmaal zullen bloemen zich vertoonen.

De jaar'ge ontvangt ze van die met hem wonen;
 En die hun echtkrans zilver worden zagen,
 Of d' ouden dag als gouden dag zien dagen, -
 Ze zullen feest'lijk tusschen bloemen tronen.

Zoo is 't gebloemde alom, waar lichte plekken
Het vaal of 't zwart van 't levenslot vervangen,
En 't menschenhart door blijdschap wordt bewogen.

De bloemen zijn 't, die alle blijden trekken,
Die alle vreugd met frisch festoen omhangen;
Zij zijn 't, die alle feestgenot verhoogen.

XI.

Zij zijn 't, die alle feestgenot verhoogen.
Ook leenen ze ons haar vormen en haar kleuren,
Om wie we hulde en eere waardig keuren
Te kronen, door hun kunstwerk opgetogen.

Waar zich eene uiting toont van 't kunstvermogen,
Die heel ons wezen uit het stof kan beuren,
Daar is het loon: de krans, vol gloed en geuren,
En prikkel ook tot nieuw en stouter pogen.

Zoo zijn 't de bloemen, die aan 't schoon zich hechten,
Dat uit een brein, dat uit een hart, kwam wellen,
Of dat gedachte en toon in zich vereenen.

't Zijn bloemen, die des kunst'naars hoofd omvlechten,
Die met haar geur bezielend hem verzellen, -
Die aan de kunstgaaf sier en steun verleen.

XII.

Die aan de kunstgaaf sier en steun verleen; - -
En, - waar geen licht van roem of vreugd mag schijnen,
Waar moeten drukken, angsten, nooden, pijnen,
Daar spreidt de bloem vertroosting om zich henen.

Zeg me, of u niet de bloempjes troosters schenen,
Waar 't oog die vond in de enge raamkozijnen
Van wie in 't hart de zorgen voelen schrijven,
Vergeet'nen zijn en stil en eenzaam weenen.

Ja! poëzie zijn zij in 't lijdend leven;
Ze brengen kleur nog in de grauwe dagen;
't Is of ze aan 't hart, dat bang is, deernis toonen.

En 't is, alsof ze ons in herinn'ring geven:
Nog bloeit de roos ook voor wie dist'len dragen;
Ook bij de smart kan nog het bloempje wonen.

XIII.

Ook bij de smart kan nog het bloempje wonen.
En 't kan de krachten onder 't leed vermeêren,
Door moed te kweeken, bij het woord des Heeren,
Dat God Zijn zorg zelfs aan het kruid wil toonen.

Al sluipt de traan der droefheid langs de konen,
't Geloof kan 't blad der bloeme doen verkeeren
Tot Evangelieblad; - die dat mocht leeren,
Dien zal de glans van 't licht der hope kronen.

Zoo groeit, voor wie het leven nooden baarde,
De stille vreê van 't diep en vast vertrouwen
Als uit de bloem, aanschouwd met weenende oogen.

Een hoop, die wijst ten hemel, spruit uit de aarde.
Ja! 't bloemken draagt veel zegen in zijn vouwen:
't Wekt moed en kracht en kan de tranen drogen.

XIV.

't Wekt moed en kracht en kan de tranen drogen,
Zelfs van den mensch, die, op een graf gezeten,
Gevoelt wat wond werd in zijn ziel gereten,
Toen een der zijnen wegging uit zijne oogen.

Daar plant zijn hand, door liefde en rouw bewogen, -
 Op 't graf van wie hij nimmer kan vergeten,
 Die hij met dank eens mocht de zijnen heeten, -
 't Gebloemt', dat de eer dier dooden moet verhoogen.

Die planting, ja! is liefdedaad te noemen;
 En - daad der hoop ook; want die bloemen zeggen,
 Dat levensbloei met dood zich kan vereenen. - - -

Alzoo, veelvuldig is de taal der bloemen,
 Steeds rijk van zin en schoon om uit te leggen, -
 Kom meê naar 't veld! - De bloemen zijn verschenen.

XV.

Der bloemen lof zij 't lied van stem en snaren,
 Een psalm voor God wordt door haar opgezonden.
 Wat macht, waardoor die wonderen ontstonden!
 Aanbid, o mensch! onmachtig tot verklaren.

't Zijn kleur en geur, die in 't gebloemt' zich paren.
 't Woord: 'God is goed!' wordt in de bloem gevonden. -
 Een bloemkrans wordt door 't kind om 't hoofd gebonden;
 De bloemenspraak is taal der liefdejaren;

De bloemen zijn 't, die 't schoone bruidsfeest kronen;
Zij zijn 't, die alle feestgenot verhoogen,
Die aan de kunstgaaf sier en steun verleenen;

Ook bij de smart kan nog het bloempje wonen;
't Wekt moed en kracht en kan de tranen drogen; - -
Kom meê naar 't veld! - De bloemen zijn verschenen.

Oogst.**I.*****Op het veld.***

Het oogstwerk is ten eind.
Geladen staat de wagen.
Alleen nog deze bos; -
dat is de laatste schoof;
Die daarom ook een tooi
om 't goudgeel lijf moet dragen,
Een bonten gordelband
van bloemen en van loof.

Ook siert der knechten hand
met frische bloemenvlechten,
Bij jok en scherts en lach,
den strooien hoed der maagd;

Terwijl, met luid gesnap,
de deernen loovers hechten
Om 't rond van elken hoed,
dien een der knechten draagt.

Zie zoo! Nu maar vooruit! -
Ze grijpen flink de spaken
Van 't wiel, zoo diep gezakt
door 't drukken van de vracht,
En draaien 't uit den kuil; -
daar gaat het! - de assen kraken
En 't bruine tweespan briescht
met blijde en fiere kracht.

De dikke, zware berg
van 't hooggeladen koren
Schuift log en wagg'lend voort,
al schurend langs de heg;
En vroolijk doet het volk,
dat achter loopt, zich hooren;
Het zingt met held're stem
zijn liedekes onder weg:

'Van den akker af,
Die de halmen gaf,

Naar de hoeve gegaan!
't Is gedaan met het oogsten
en de feestvreugd vangt aan.'

'Schoon de gloed der zon
Heftig branden kon
Op de handen en 't hoofd,
't Is die zon ook, die de aren
zoo goed rijp heeft gestoofd.'

'Make nu het jaar
Vrij zijn buien klaar,
Wij zijn binnen, en goed!
Goed gevuld is de brijpot
en de suiker is zoet.'

II.

Op het erf.

Ja! een deel van 's landvolks vreugde
Is verbonden aan 't genot
Van de 'rijstenbrij met suiker', -
Diep verband van hart en pot!

Zie, hoe kloek zich allen weren,
Bij hun vol en dampend bord,
Hoe 't gelaat van knaap en deerne
Steeds meer rond en glanzig wordt.

Nu de geur'ge vette ham nog,
En het paarlend, schuimend bier,
En de dikke krentenbollen, -
Dat is echte goede sier!

Dat is prettige open tafel,
Onder 't blauwe tentedoek
Van een held'ren zomerhemel,
In een koelen groenen hoek. -

Afgelopen is de maaltijd,
En de danspartij vangt aan.
'k Zie er al een paar met vedels
Op twee leêge tonnen staan.

'Heb je strammigheid of kou
In je heup of knie,
Hou je dan van daag maar dom;
't Gaat klikke, klakke, rommentom,
Van een, van twee, van drie!'

‘Als je Geert niet krijgen kan,
Pak je fluks Marie.
Harmen! geef Marie een zoen, -
Dat mag je nog wel zesmaal doen,
En zes is tweemaal drie!’

‘t Meiske zucht: “ik ben zoo droef,
Wijl 'k geen knechtjen zie.”
Maar 't knechtjen is er al, - nou, kom!
Nou frisch een rondje, rommentom,
Van een, van twee, van drie!’ -

Nog een toertje, weêr een rondje
Doet de blijde, bonte schaar;
Maar in 't eind, - want alles eindigt! -
Is de tijd van scheiden daar.

Nu, 't was heerlijk, 't eten, 't springen,
't Vroolijk feest na 't zware werk; -
Wel te rusten! - Morgen Zondag!
Morgen ochtend roept de kerk.

III.***In de kerk.***

Sabbathsruste, Zondagsvrede
 Zweeft in 't zonnig landschap om.
 En het plechtig klokgebom
 Roept: 'Dat ieder herwaarts trede!
 Kom naar 't huis des Heeren! kom!'

En de kleine dorpsgemeente
 Richt haar schreden naar de kerk,
 Over zodenvloer en zerk, -
 Dak van 't molmend doodsgebeente, -
 Om te loven 's Heeren werk.

En de leeraar, hoog van jaren,
 Maar met opgewekt gemoed,
 Met een aanschijn, rein van gloed,
 Zacht omlijst van grijze haren,
 Spreekt zijn woord daar, vroom en vroed:

'k Heb dikwijls d'oogsttijd al beleefd,
 Mijn vrinden! - maar 'k dacht alle keeren,
 'k Denk thans ook weêr, aan 't woord des Heeren,
 Waarin Hij ons herinnerd heeft,
 Hoe God aan 't zaad, in de aard geborgen,

Terwijl wij slapen tot den morgen,
En weêr tot d' avond werken, zorgen,
In stilte groei en wasdom geeft.¹⁾
Dat wonder is op nieuw geschied:
Gij wierpt de korr'len in de voren;
God was het, die Zijn zon deed gloren
En die Zijn regen dalen liet.
En nu, gij mocht, als vroeger jaren,
Het graan weêr in de schuur vergâren;
Juicht nu te zaâm, met stem en snaren:
“t Is Zijn gewrocht, maar 't onze niet!”
Hij opent trouw Zijn milde hand;
Zijne almacht en Zijn goedheid tevens,
Nooit gevens moê, voedt alle levens,
Bestrooit met gaven 't gansche land.
Neemt, vrinden! aan, wat Hij wou schenken,
Maar, - blijft bij dat genot bedenken,
Dat ge uwer zielen recht zoudt krenken,
Als ge aan het stof ze hieldt verpand.
De mensch leeft niet alleen bij 't brood,
Dat opgroeit uit het veld der aarde:
God gunt u brood van hooger waarde,

1) Marc. IV:26-29.

Dat voedt voor 't leven zonder dood.
 God gunt u vrede en hoop in 't leven,
 En moed en kracht bij 't voorwaarts streven; -
 Zijn werk is zegenen en geven; -
 De Heer is goed, zoo goed, als groot.'

Zoo spreekt de grijsaard. En de monden
 Van allen gaan Gods macht verkonden
 En zingen 's Vaders liefdeblijk:
 'Gij, Heer! schenkt alles; Gij verzadigt,
 Gij helpt, Gij sterkt, Gij begenadigt
 Uw scheps'len door Uw grensloos rijk;
 Al waar U Uwe werken prijzen,
 Wilt Gij U groot en goed bewijzen;
 Wie is, o God! aan U gelijk?'¹⁾

En de oude man treedt af, maar draagt in 't hart de bede:
 'God! geef hun, mèt de spijs, 't geloof, de hoop, den vrede!
 En als zijn voet het vlak der koude zerken raakt,
 Dan denkt hij aan de Macht, die 't doode levend maakt,
 En aan een hoog'ren oogst, waarvan de dag genaakt.

1) Evang. Gez. CLXVII:4.

Het ouderhuis.

O! 't is een wonderzoete kracht,
Die vaak ons uit het woelig heden
Als meêneemt, met een greep, zoo zacht
En toch zoo machtig, naar 't verleden,
Naar 't plekje, waar we onze intreê deden,
Waar onze jeugd werd doorgebracht.

Nooit voert mijn weg mij naar de stad,
Waar 'k t'huis was in mijn kindsche jaren,
Of 'k weet een wijltjen uit te sparen,
Om even 't huis nog aan te staren,
Waarin 'k mijne eerste woonsteê had.

Dan blijven om mij, af en aan,
Veel menschen komen, menschen gaan,
Die, bij hun werken en hun spoeden,
Niet weten, en ook niet vermoeden,
Waarom mijn voet daar stil bleef staan; -
Wat? - die niet eens mij gadeslaan.
Maar dan leef ik in vroeger tijden,
In vroeger lijden en verblijden,
En 'k wandel op verloren paân.

't Huis is veranderd. Voor het raam
Aanschouwt mijn oog gansch onbekenden,
En op de deur een vreemden naam.
Maar, wat de tijd ook om mocht wenden,
En wat hij sloopen mocht of schenden,
Ik stel al 't oude nog eens saâm.

'k Zie nog eens al de kamers weêr,
Zoo als ze waren in dien tijd:
Behangsel, meubelstuk, tapijt, -
't Komt alles op, - en meer en meer
Zie 'k alles op zijn plaats zich schikken,
Zoo als 't geweest is in 't weleer.
En als ik stil 't sta aan te blikken,

Hoor 'k weêr de stemmen en de schreden,
Die 'k daar gehoord heb in 't verleden;
'k Hoor in den gang de klok nog tikken,
En 't weêrglas gaat nog op en neêr.
Der oud'ren beeld herrijst ten leven;
Zij spreken ernstig weêr of zacht;
En moeder komt me een kus weêr geven,
Bij 't 'Wel te rusten! Goeden nacht!' -
En over tante, die zoo aardig,
Zoo prettig ons vertellen kon,
Wordt nog die oude geest weêr vaardig,
Waardoor zij zooveel moois verzon. -
'k Zit met mijn broeders weêr te spelen;
We raken, onder 't noten deelen,
Nog weêr eens even aan. 't krakeelen,
Tot één verklaart: 'k Doe niet meer meê!' -
We houden allen van elkander,
Maar plagen toch weêr d' een den ander,
En elk beweert, dat hij 't niet deê. -
'k Hoor de oude vrinden weder praten,
Die soms aan onze tafel aten;
En als wij dan niet rustig zaten,
Dan moesten we naar 't naast vertrek,
Waar wij, gebannen, uitgedreven,

De gasten niet heel lief beschreven, -
Meest met de titels *naar* en *gek!*
Nog hoor ik onzen putter zingen,
'k Zie nog den hond rondom mij springen,
Die meêging op de wandelingen, - -
Wit was zijn borst, de rest was zwart; - -
Hoe krijgt een mensch toch al die dingen
Weêr in zijn hoofd, of - in zijn hart?

't Is lang geleden, lang geleden,
En velen zijn lang afgetreden,
Wier baan de mijne heeft gekruist,
Of mèt wie 'k in die vroeg're jaren,
Die de uchtend van mijn leven waren,
In ééne woning heb gehuisd.
Maar 't oude huis blijft voor me in wezen,
't Behoudt de vormen van voor dezen,
't Huis van mijn eerste hopen, vreezen,
Waar vaders bede in is gerezen,
Waar moeders lied in heeft geruischt. -

Die woonsteê mijner jeugd, mijn vrinden!
Neen, daar kunt gij geen weg in vinden;
Maar - gij, gij hebt úw huis gehad;

En, - is 't niet zoo? - voor uwe zielen,
Wat tijden rezen of vervielen,
Ligt dáár nog altijd de oude schat. -

O! 't is een wonderzoete kracht,
Die vaak ons uit het woelig heden
Als meêneemt, met een greep, zoo zacht
En toch zoo machtig, naar 't verleden,
Naar 't plekje, waar we onze intreê deden,
Waar onze jeugd werd doorgebracht.

Een jeugdig leven. In drie bedrijven.

I.

Blijd en frisch is haar leven,
Bij het woud en de wef,
Rijk aan lieflijke hope,
Als aan bloesem de Mei.

Vol van ziel is haar oogblik,
Warm en zonnig altoos,
En haar wang draagt de tinten
Van de room en de roos.

Om het schoon van haar wezen
Is haar naam ook haar roem;
En wat bloem haar nabij koom',
Zij blijft de edelste bloem.

Als een lach is haar 't leven,
Als een tintelend lied,
Als een geurige ruiker,
Als een zilveren vliet.

II.

De natuur is ontaard, door gekunstel bedorven,
En verdwenen is de eenvoud, in weelde vergaan;
En dat oog, eens zoo helder, zoo zuiver en open,
Nam het loensche gelonk der onheiligheid aan.

Uit den glastoon der stem is de volheid verloren,
Bij 't onstuimige feest en den schuimenden wijn;
Maar de glans is verhoogd, want de dorplijke kleeding
Is nu rijk'lijk vervangen door kant en satijn.

Als een licht en een lach en een lied is nog 't leven,
Maar 't is 't licht, noch de lach, noch het lied van weleer:
't Is 't geschater der wildheid, 't getier van den hartstocht,
't Is het licht van den bliksem, geen zonneshijn meer.

III.

Daar ligt ze op een stroozak,
In de ijzeren krib,

Met geelwitte wangen,
En loodgrauwe lip.

Haar hart is van wroeging
En vreeze vervuld;
Ze is kwijnende beelt'nis
Van armoë en schuld.

Ze denkt aan haar jonkheid, -
De weemoed wordt vlijm.
Ze denkt aan haar toekomst, -
Haar hoop ligt in zwijm.

't Gezelschap van vroeger
Liet wreed haar alleen;
De Rechter - - zij durft niet,
En moet er toch heen!

De bui is over!

Kind'ren zijn op 't korenveld
Schaat'rend saâm aan 't stoeien,
Schoon de hemel regen spelt
En de wolken broeien.
En nu 't onweêr zich ontlaadt,
Kruipen ze onder schooven;
Maar hun blik vol hope gaat
Glurende naar boven.
Hope? - Ja, dat dra de zon
Met haar lichtgetoover
Wegdoe wat verduist'ren kon. -

Zoo geschiedt; ze komen uit
En ze juichen blijde en luid,
Want de bui is over!

Maar, straks loopt een onweêr om,
Niet omhoog geboren,
Doch dat meer dan 't wolkgebrom
Rust en vreugd komt storen.
't Is de tweedracht, die daar rijst
Onder 't lustig spelen; -
Weg de pret! De dreiging krijscht
En het hard krakeelen.
Maar de grootste, een leuke guit,
Is de knopenklover,
En zijn woord maakt alles uit.
De een geeft d' ander weêr de hand,
Allen springen weêr door 't land,
En de bui is over!

Menschen doen 't op groote schaal,
Twisten, dreigen, strijden;
En veel monden van metaal
Braken dood en lijden.
Nooit komt zooveel leed van God

Uit de donderwolken,
Als daar brengt in 's werelds lot
't Onweêr van de volken. -
Heil, als weêr, na slag op slag,
Plett'rend bloem en loover,
't Feest des vredes dagen mag!
Dan keert bloei en vreugde weêr,
En elks harte looft den Heer,
Want de bui is over!

Vaak ook gaat in 't menschenland
't Licht der Waarheid onder,
En de wolk, die 't volk omspant,
Is een wolk vol donder.
't Vreugdevuur der Vrijheid smeult,
Haast geen vonk kan lichten,
Wijl Geweld met Domheid heult,
Om den geest te ontwrichten.
Maar, - gebroken wordt de kring
Van dat helsch getoover,
't Werk van elken duisterling.
Waarheid haalt haar vlag in top,
Vrijheid staat weêr zingend op,
Want de bui is over!

Ook op 't klein tooneel van 't huis
Kan soms onweêr brommen,
Onheilspellend stormgeruisch,
Dof en somber grommen.
Hij en zij, verdeeld van zin;
Nacht in stem en oogen;
Harten, meest vereend door min,
Nu door wrok bewogen.
Maar, zij wil dien wrok niet meer, -
Van hun vreê de roover, -
En de zon der vreugd keert weêr:
Want zij kust hem op den mond,
Hij betaalt haar kus terstond, -
Mooi! - De bui is over!

Onweêrswolken drijven, zwart,
Als ons zorgen drukken;
Als de Dood een schat van 't hart
Wreed ons dreigt te ontrukken;
Als ons krankte aan 't leger bindt,
Als we een onheil vreezen,
Als we in 't oog van vrouw of kind
Stille smarte lezen.
Maar, wat heil, als de onrust wijkt,

En het vreugdeloover
Weêr aan wand en spiegel prijkt!
Dan maakt dank ons 't harte klein,
Dank, zoo vol, zoo warm, zoo rein, -
Want de bui is over!

'k Zie een mensch, gekromd en stram,
Oud en zat van dagen.
Menige onweêrsbui, die kwam,
Is ook ingeslagen.
Gansch ontbladerd bleef zijn hof,
Nu geen hof te noemen,
Want verschrompeld in het stof
Liggen loof en bloemen.
Maar de Dood, een gever thans,
En voor hem geen roover,
Nadert hem in zachten glans.
Zie! de grijze legt zich neêr,
En hij fluistert: 'k Dank u, Heer!
Want de bui is over!' -

Vele buien, woest en hard,
Zullen hier nog loeien;
Vele wolken, dicht en zwart,
Over de aard nog broeien.

Zal 't, o God! zoo eeuwig zijn?
Of, zal 't eens geschieden,
Dat voor held'ren zonneshijn
't Laatste zwart zal vlieden? -
Heer! maak voor des Twijfels spot
Doof ons oor en doover,
En geef ons 't geloof, o God!
Dat eens over berg en dal
't Jubelwoord weergalmen zal:
'Ied're bui is over!'

Eeuwig.

Wat is *eeuwig*? - Peinzend uren
We in de diepten van dat woord,
En we mijm'ren over: duren,
Altijd duren, immer voort!

Wat is *eeuwig*? - Wilt ge iets weten
Van dat diepe en hooge woord,
En iets van zijn inhoud meten,
Stervelingen! komt en hoort!

Den breeden voet in 't hart der aarde,
Den top door 't wolkgevaarte heen,
Stond daar een berg, - een reus van steen,
Dien de onbenoembare Oudheid baarde.

En God beval: 'Dat telkenmale,
Als twintig eeuwen zijn vergaan,
Een arend uit dat bergblok hale
Een stuksken als een korrel graan!'

Toen, - voor de tweede maal verschenen, -
Die arend met zijn snavel sloeg,
Wat was toen veel, dat de aarde eens droeg,
Voorbijgegaan, voor goed verdwenen!

Wat al geslachten uitgestorven!
Wat bloei verschrompeld en verdord!
Wat kracht vernield! Wat roem verdorven!
Wat heerlijkheid in puin gestort!

En toen de derde breuk geslagen,
Het derde grein was weggedaan,
Wat was er toen weêr veel vergaan,
Met zooveel honderdduizend dagen!

Wat stammen, sinds 't begin, ontbonden!
Wat staten lang al uitgebloeid!
Wat steden onder de aard verzwonden
En dicht met onkruid overgroeid!

Zoo bleef 't. - Een wichtig stuk historie,
Zoo rijk, zoo vol, was telkens heen,
Als de arend op den berg verscheen, -
Een schat van bloei en sterkte en glorie!

En toen die arendsbek ten leste
Van heel den berg, eenmaal zoo groot,
De laatste korrel nam, die restte,
Wat was er toen niet weg en dood!

Hier breekt de maat, bij 't cijfers lezen,
Hier schiet het dieplood van de lijn,
Hier zou bereek'ning waanzin zijn
En raming zou verbijst'ring wezen.

Maar, ziet! hoeveel mocht gaan en komen,
Door al die jaarmiljoenen heen, - -
Van *eeuwig* was *niets* afgenomen,
Toen 't laatste korreltje verdween!

De oude tasch van den postbode.

Daar ligt ze nu, versleten,
Die oude leed'ren tasch,
Die niets bevat op heden,
Maar - waar zooveel in was!

De cijfertaal des handels,
Der vriendschap hart'lijk woord;
Het 'welkom in den lande!'
En 't 'laatst vaarwel van boord';

Der kind'ren kleine wenschen,
't Bevel van Staat en Kerk;
De dank voor raad en hulpe,
De bede om brood of werk;

Het zwart geheim der boosheid,
Het woord van heil'gen zin;
De taal van haat en dreiging,
De zoete spraak der min;

't Bericht van blijde redding,
't Bericht van bitt'ren nood;
De tijding der geboorte,
De tijding van den dood; -

Al wat het menschenleven,
Zoo bont en vol, doorkruist,
Heeft, voor en na, in 't donker
Van deze tasch gehuisd.

En, waar het uit de plooiën
Te voorschijn werd gehaald,
Daar heeft de wolk gedreven,
Of wèl, de zon gestraald.

Daar had het harte jubel,
Of wèl, het oog een traan;
Daar werd de vloek vernomen,
Of wèl, 't gebed gedaan.

Waar is nu al die vreugde?
Waar is nu al die smart? -
Voorbij is menig leven,
Gebroken menig hart.

Maar, - alles blijft op morgen
Gelijk het gis'tren was.
Een nieuwe tasch is noodig,
In plaats van de oude tasch.

En ook weêr in die nieuwe
Schuilt rouwbetoon en feest, -
Dit, hoe ook 't leven wiss'le,
Blijft wat het is geweest.

Iets van een nare kerkbeurt.

De Zondagmiddagbeurt liep af.
De deur der dorpskerk wordt gesloten. -
'Dat was een beurt, die niet veel gaf,'
Zoo sprak de meester, 'veertien grooten
En zeven kind'ren, - dat was al!' -
De leeraar, die was opgetreden
Voor dat zoo luttel hoord'rental,
Ging naar zijn woning, ontevreden,
En dacht: 'Wie heb 'k daar nu gehad?
Twee jongens zag ik knickers deelen,
Een met twee halve centen spelen,
Terwijl er een te schudden zat

Met nauw te smoren lach van pret,
 Toen de ander op een kerkboekblad
 Hem aanwees *beth* en *cheth* en *teth*.
 Vervolgens d' ouderling, - een man,
 Wien nooit mijn woord behagen kan;
 Die dan ook nu weêr menigmalen
 Een teeken gaf, waarvan 'k den zin
 In d' ouden klaagtoon kan vertalen:
 "Daar zit alweêr geen voedsel in!"
 'k Zag verder Jan van d' Elzendam,
 Die echter niet om mij te hooren,
 Maar om mooi Neeltje te bekoren, -
 Dat weet een ieder, - kerkwaarts kwam.
 Dan zat er nog, - die nooit verzaakt, -
 De dikke Lena, braaf en goedig,
 Maar, och! een schepsel, zoo volbloedig,
 Dat ze aanstonds in den dommel raakt,
 En slechts als 't kerkezakje naakt,
 Of wel, haar in de ribben port,
 Eens even, met een schrik, ontwaakt,
 Maar dan ook weêr een slaapster wordt.
 Voorts, tegen 't eind, kwam binnentreden
 Een vreemde nog, een wandelaar,
 Die zoo, toevallig, eens zijn schreden

Hierheen gericht had, - - - o! 't is naar,
 't Is naar, voor zóó'n gehoor te spreken;
 En hij, wiens moed dat niet kan breken,
 Moet sterk van ziel zijn, zeg ik maar.' -

Een jaar ging na dien Zondag heen,
 En weêr een jaar. En toen verscheen
 Een man in 't dorp, een onbekende,
 Die naar des leeraars huis zich wendde,
 En die hem toesprak met het woord:
 'k Ben eens, - 't is nu twee jaar geleden, -
 Uw kerk toevallig ingetreden,
 En 'k heb daar toen een woord gehoord,
 Dat me in de ziele leeft, nog heden.
 'k Was afgedwaald; gij hieldt mij tegen,
 Gij waart, onwetend, mij ten zegen;
 En mijne moeder, in wier hart
 Ik eens de distlen dreef der smart,
 Ontsliep met blijde zegenbede,
 En sprak mij toe: “Mijn kind, mijn zoon!
 Nu ga ik van u heen in vrede;
 En 'k zal God bidden voor den Troon,
 Dat Zijne gunst uw liefde loon', -
 Uw' naam neem 'k naar den hemel mede.”

Toch zei de meester op dien keer:
'Dat was een beurt, die niet veel gaf!'
En zat de leeraar moed'loos neêr,
Zijn werk beschouwend als een straf,
Door 't nijdig lot hem toegemeten. -

Spreek maar wat goeds, - gij kunt niet weten....

In 't schemeruurtje.**I.**

In 't schemeruurtje,
Zoo grauw en stil,
Dan sluipt de zonde
En loert in 't ronde,
Met boozen wil.

Maar, - 'k wil vergeten,
Wat kwaads hier leeft,
En, blij te moede,
Slechts zien op 't goede,
Dat de avond heeft.

II.

In 't schemeruurtje
Heerscht buiten rust.
't Is of de hemel,
Na 't druk gewemel,
Onze aarde heeft in slaap gekust.

Nu zwijgt wat leven
En woeling wekt.
Den hellen luister
Verving het duister,
Dat als een nachtsprei de aarde dekt.

De boomen bidden,
In zachte taal;
En tusschen 't loover
Is 't klankgetoover
Te hooren van den nachtegaal.

III.

In 't schemeruurtje,
Meer luv dan warm,
Gaan, koutend, koozend,
Onzichtbaar blozend,
De twee gelieven arm in arm.

Ze fluist'ren zoetjes,
 Maar rusteloos,
 Van blijde wegen
 En liefdezege
 En samenwezen voor altoos.

Ze teek'nen 't huisjen
 Al voor hun geest,
 Dat eens hun beiden
 Zal woon bereiden,
 En in hun harten is er feest.

IV.

In 't schemeruurtje
 Klinkt rein en zacht
 Het lied der vrouwe,
 Wier liefde en trouwe
 Met stille vreugd den echtvriend wacht.

Ze ontplooit voor 't kindjen
 Het wiegedek,
 En 't: 'Suja, deine!
 Slaap, lieve kleine!
 Drijft als muziek door 't stil vertrek.

Daar komt de vader!
 En afgelicht
 Wordt bijl en spade:
 Hij kust zijn gade
 En ook, voorzichtig, 't sluim'rend wicht.

V.

In 't schemeruurtje
 Doet grootjes mond
 Vertelsels hooren,
 Die 't hart bekoren
 Der kind'ren, saâmgeschoold in 't rond.

Van tooverfeeën
 Verhaalt haar sprook;
 En van kasteelen,
 En ridderspelen, -
 Vertelt ze, - en vaak van Jezus ook.

Soms treft de kleinen
 Een zoete schrik;
 Soms doen hun lippen
 Een kreet ontglippen, -
 Of domm'len ze in met hoofdgeknik.

VI.

In 't schemeruurtje
Zit, vol gevoel,
Naar vroeger jaren
De mensch te staren,
Die eenzaam leeft in 't aardsch gewoel.

Hij denkt aan vringen,
Ver van hem af;
Hooft stappen suizen
En stemmen ruischen
Van die al rusten in het graf.

Hij ziet hun schimmen,
Die langs den wand
Zich voortbewegen, -
Hij hoort hun zegen,
Hij voelt hun adem, grijpt hun hand.

VII.

In 't schemeruurtje
Trekt stil ons hart,
Met leed en nooden,
Naar 't erf der dooden,
En 't licht der hoop doorschijnt de smart.

Dan rust het harte,
 Van rouw zoo moê;
 Een zachte sterre
 Ziet neêr, van verre,
 En knipoogt iets geheims ons toe.

Als geestenfluis'tring
 Is 't bladgeruisch,
 En als daar stralen
 Des hemels dalen,
 Ze zijn als licht van 't Vaderhuis.

VIII.

In 't schemeruurtje
 Ligt voor 't gemoed
 Zooveel, dat streelen,
 Met troost bedeele,
 Verblijden kan, zoo zacht en zoet.

Als 'k denk aan 't scheiden,
 't Vaarwel aan de aard,
 Schijnt, van nature,
 Mij dat juist de ure
 Voor afscheid en - voor hemelvaart.

Verongelukt.

Verongelukt, - een droevig woord,
Dat spreekt van moeite en kamp;
Van schrik en angst en ondergang, -
Een woord vol wee en ramp!

De lucht betreft, de wind steekt op,
De waat'ren worden woest,
De wolken vliegen gierend om,
Met onheilspellend dof gebrom,
De zeekolk huilt en hoest.
En 't geslingerde schip
Stoot zijn kiel op een klip;
't Wordt gebeukt en geslagen
Door de golven en vlagen,

't Wordt geschokt en gegeeseld, in stukken gerukt,
 't Wordt, met al wat er in is, in d' afgrond gedrukt. -
Verongelukt!

Daar treedt een jong'ling op, bekranst
 Met bloesems van talent.
 Maar nu hij 't werk zijns geestes toont,
 't Gewrocht, waar heel zijn ziel in woont,
 Ziet hij zijn gaaf miskend.
 En de ontgooch'ling vol smart
 Stort vergif in zijn hart;
 Kracht en vlucht zijn gebroken;
 Zijn verschiet is geloken;
 Wat zijn oog heeft doen tint'len, zijn ziel heeft verrukt,
 Is met knokk'lige vuisten te pletter gedrukt, - - -
Verongelukt!

Een zoon van ouders, vroom van zin,
 Draagt in zijn rein gemoed
 't Geloof, dat eenheid is dier twee,
 Hun zielsgeloof, zoo rijk aan vreê,
 Zoo vol van blijden gloed.
 Maar de Twijfel verrijst,
 En zijn hemel vergrijst;

En geen waarheid blijft heilig,
 Of voor 't vraagteeken veilig;
 En de krans wordt veracht'lijk in flarden gerukt,
 Die hem eens door 't Geloof op het hoofd is gedrukt, -
Verongelukt!

Met rozewang, - in 't oog een gloed,
 Aan lust en leven rijk,
 Treedt ginds een maagd de wereld in,
 Met argeloozen, reinen zin,
 Der blanke duif gelijk.
 Maar de onheiligheid vleit,
 En de vleitaal verleidt,
 En haar Engel, bewogen,
 Staat met tranen in de oogen;
 Ach! vergaan is haar vreugde, haar ziel is gebukt,
 Hoop en eer zijn in 't slijk van de zonde gedrukt, -
Verongelukt!

Een boet'ling, weenend van berouw,
 Doortrild van spijt en smart,
 Zoekt schuchter, wijl zoo diep hij viel,
 Maar toch met hoop nog in zijn ziel,
 Een medelijdend hart.

Maar hij stoot op de rots
Van gevoellozen trots;
Geen genâ komt hem tegen,
Geen ontferming spreekt zegen.
Hij heeft bloemen gebedeld, maar doornen geplukt;
Hij gaat heen en vermeerdert de schuld, die hem drukt, -
Verongelukt!

Verongelukt, - een droevig woord,
Dat spreekt van moeite en kamp,
Van schrik en angst en ondergang, -
Een woord vol wee en ramp!

De sneeuw.**I.**

Als, bij 't dwarr'len van de sneeuwjacht,
't Spiedend oog ten hoogen ziet,
Merkt het, dat de vlokken dalen,
Maar, van waar ze komen, niet.

Steeds voor onzen blik verborgen
Blijft de werkplaats daar omhoog,
Waar de vlok werd uitgelaten,
Die hier langs de venst'ren vloog.

Cent'naars moet die plaats bevatten,
Maar in pluizen afgedeeld,
Waar een tal van, niet te ramen,
Dansend door het luchtruim speelt.

Zie ze zacht en donzig dalen, -
Haast voorzichtig, - overal,
En in stilte een laken weven
Over woud en duin en dal.

Hoor ze fluist'ren, bij 't voorbijgaan
Langs uw koude vensterruit:
'Eder onzer is geheim'nis,
Die veel raads'len in zich sluit.'

'Stijg, o mensch! op geesteswieken
Boven de aarde, voort en voort,
Tot gij aankomt, in gedachte,
In ons neev'lig wordingsoord.'

'En dan, zing een psalm den Heere,
Starend in dat hooge diep,
Zing den Schepper aller dingen,
Die in alles wond'ren schiep!'

II.

Zie! daar dalen ze uit den hemel,
 Witte veêrkens uit het grijs,
 En elk deeltje in dat gewemel
 Is meetkunst, gegoten in ijs.

't Zijn figuren, schoon getrokken,
 Regelmatig juist en fijn;
 Elke vlok dier duizend vlokken
 Is kunstwerk van vloeibaar satijn.

De eene is als een roos geschapen,
 De and're is kristallijnen pluim,
 't Derde vlokje is sterrewapen,
 En 't vierde is een tandrad van schuim.

Allen zijn ze taal en teeken
 Van des Scheppers wondermacht,
 Uit des hemels hooge streken
 Naar 't land van de menschen gebracht.

III.

Versierster der aarde,
 De sneeuw, die daar zweeft,

Die daken komt dekken
 En boomen en hekken
 Met troetels van glinst'rende franjes omweeft.

Zij dost alle dingen
 In schitt'rende praal;
 En, hebben haar vlokken
 Heel 't veld overtrokken,
 Dan is bij dat wit, al, wat blank heette, vaal.

En 't is, of dien luister
 Gefluister verzelt,
 Dat, *zuiverheid* noemend
 En *heiligheid* roemend,
 Ons 't *kind* en de *bruid* en den *Engel* vermeldt.

IV.

En, hoog op de bergen,
 Daar vormt zij een schat,
 Een voorraad, die 't voedsel
 Der stroomen bevat;

Der stroomen, die sling'ren
 Als linten, door 't land,
 En neêrleggen zegen
 Aan iederen rand.

Zoo is er verbinding
 Van berg en vallei,
 Van zomersche tooisels
 En wintersche spreij.

Wat vrucht is der koude,
 Is voedsel der vrucht,
 En 't veldbloempje is kweek'ling
 Van 't bloempje der lucht.

V.

En, hier beneden,
 In veld en woud,
 Is 't sneeuwkleed deken,
 Die warmte houdt
 In de zaden, die de adem der Lente eens ontvouwt.

't Is 't kind der koude,
 Dat koest'ring geeft;
 't Is winterbloesem,
 Die dekking weeft
 Om de kiemen, waar 't voorjaar eens bloesems uit heeft.

En als de vastheid
 Tot vocht vervloeit,
 Dan sijp'len droppels,
 Wier tal steeds groeit,
 Naar het diep, waar bereid wordt, wat buiten eens bloeit.

Zoo bouwt, vergaande,
 De sneeuw het groen;
 Zoo werkt ze, ontbonden,
 Aan 't frisch festoen,
 Dat den Zomer zal lachen en jubelen doen.

Zoo helpt, - 't is heerlijk,
 't Is schoon en groot! -
 Wat kil en ijzig
 Der wolk ontschoot,
 Hier het vee aan zijn kruiden, den mensch aan zijn brood!

VI.

Elk jaargetij op zijne wijze
 Spreidt 's Heeren macht en gunst ten toon:
 De Lente, met haar krans van knoppen;
 De Zomer, met zijn bloemenkroon;

De Herfst, wiens hoofd een vlecht van aren
En groene wijngaardranken tooit; -
Maar ook de Winter, om wiens schedel
Een wrong van sneeuw en ijs zich plooit.

II.

Op een avond.

't Is avond, 't is vredig;
't Gebladerte is stil;
De molen houdt ruste,
Met zwijgende spil.

En zacht gluurt het maantje
Naar 't sluimerend oord,
Waar stillekens 't lampje
Door 't vensterglas gloort. -

Zij 't ook in de harten
Zoo rustig en goed.
Bij vrede in de schepping
Voegt vrede in 't gemoed.

In 't kamerke is 't helder,
De hemel is klaar: -
Licht binnen, licht boven, -
Of 't harte zoo waar!

De vlinder op de rots.

Een kleine witte vlinder
Hield aan een rots zich vast.
Ik zag 't en voelde in 't harte
De macht van 't vreemd contrast.

Die kleinheid bij dat groote,
Dat zwakke bij die kracht!
Een dag en tal van eeuwen,
Zoo treffend saâmgebracht!

Mij werd die kleine vlinder,
Zich houdend aan de rots,
't Beeld van een *mensch'lijk* leven,
Verhecht aan 't wezen *Gods*.

Troostwoord.

Waar de Engel des *Geloofs* bij 't beeld van onze dooden
Naar 't Vaderhuis ons wijst, dat hunne woonsteê is,
Daar rijzen bloemen op, gekweekt door *Hoop* en *Liefde*,
En brengen troost in 't wee van rouw en van gemis.

Iets liefs van den dood.

De Dood, ofschoon wij meest een wreedaard hem verklaren,
Heeft toch iets in zijn doen, dat vriend'lijk is en goed,
Want altijd houdt hij zóó zijn zwarte graflantaren,
Dat op der dooden *deugd* het schijnsel vallen moet.

Blauw en groen.

Als 'k bedenk, dat de Verbeelding
Aan de *kleuren* zin verbindt,
En in 't *blauw* 't symbool der *trouwe*,
In het *groen* de *hope* vindt,

En ik staar, met die gedachte,
Naar omlaag en naar omhoog,
Zie! dan staat op eens een waarheid,
Die mij goed doet, voor mijn oog.

'k Vind het *blauw* aan 's hemels bogen,
Die zich welven over de aard;
'k Vind het *groen* in woud en dalen,
In de weide en in den gaard.

En ik denk: 'Zoo moet het wezen:
Hoop in 't gansche menschenland,
Wijl de *trouwe* van hier boven
Al hun zijn en doen omspant.'

En ik denk: 'Zij in mijn harte
Altoos ook dat *groen* der *hoop*,
Want het *blauw* van 's hemels *trouwe*
Straalt op heel mijn levensloop.'

Overal leven.

'k Zag vischjes in het diep van 't beekjen
En watervliegen op zijn vlak;
'k Zag mieren op 't bemoste steenblok,
Dat uit het water opwaarts stak;
Daar boven zag ik vlinders fladd'ren,
Weêr hooger vloog de zwaluw rond,
Terwijl mijn oog, nog hooger starend,
Den breedgewiechten eiber vond.
En 'k dacht: 'Zoo is 't in heel de schepping:
Alom een *zijn*, dat leeft en streeft,
Op iedere verdieping leven, -
Alomme God, die 't leven geeft.'

De staf van 't vertrouwen.

Een heerlijke reisstaf, de staf van 't *vertrouwen!*
O mensch, houd hem vast, hoe de levensweg loop';
Want nooit zal 't gebruik van dien staf u berouwen,
Bebloemd door Herinn'ring, omlooverd door Hoop.

Welke vleugelen?

De menschenziel moet opwaarts zweven.
Maar op wat vlucht? Door welke kracht?
De wiek der menschenziel moet wezen,
Niet vlindervlerk, maar Engenschacht.

Zaterdag-avond.

Op Zaterdag-avond, dan is op de bank,
Beschaduwd door de achtbare linden,
Op 't plein voor het kerkjen, in 't zomergetij,
Een troepje van dorpers te vinden.

Ze zijn dan wel niet nog in 't Zondagsch gewaad,
Maar toch is het kleed, dat ze dragen,
Al half op zijn Zondagsch, of netter althans,
Dan 't pak van de vorige dagen. -

't Is 't beeld van den vrome, die oud is en rust,
Aan 't eind van veel arbeid en zorgen.
Wel is 't nog geen Zondag, maar toch, er is iets,
Dat zegt: 'Het zal Zondag zijn, morgen!'

Grabbelen.

Laat een handvol munten rollen,
En de straatjeugd werpt zich neêr,
Om een deel er van te grijpen,
Nog een deel, en nog wat meer.
De een duwt d'ander ruw ter zijde,
Op de handen trapt een voet, - -
'Jongens! jongens!.....' *Groote* menschen!
Zwijgt! - zij doen wat gij ook doet.

Bij een kerkje.

Wat ligt gij, lief kerkje!
Daar plechtig en kalm!
Een schoone versteening
Van bede en van psalm.

Hoe zinrijk wijst zwijgend
Uw torentje omhoog!
Een vinger ten hemel
Voor 't licht-zoekend oog.

Een teeken, dat in zich
Dit denkbeeld bevat:
'Van boven de zegen!
Naar hooger het pad!'

Treurige scheiding.

Ze waren te zamen verbonden,
Ze deelden hun vreugd en hun smart,
Ze ontdekten elkaar de geheimen
Uit de innigste plooien van 't hart.
Toen kwam er verschil in hun meening; -
't Was over 't geloof in den Heer; -
Ze werden om Jezus vijandig!
En zagen elkander niet meer!

Het boompje op de rots.

'k Zag hoog op het rotsblok
Een boompje, zoo frisch,
Als vaak in een lusthof
Het boompje niet is.

Vol malschheid en groeilust
Was 't hout en het blad,
En bloedroode bessen
Hield 't loover omvat.

'Hoe groeit gij zoo tierig,
Zoo frisch en gezond?
Gij staat zonder schut hier,
En steen is uw grond.'

En 't boompje gaf me antwoord,
Terwijl het zich boog,
En vriend'lijk en vroolijk
Zijn takjes bewoog:

‘t Is waar, 'k heb geen schut hier,
Ik sta hier alleen;
En bar is de bodem, -
Min aarde dan steen.’

‘Maar 'k mag toch niet klagen,
Want 'k heb het hier goed:
'k Zie 't eerst, en het laatst ook,
De zon en haar gloed.’

‘En schoon God veel boomen
Meer *aarde* beschikk',
Geen kreeg zooveel *hemel*, -
Geen zóóveel, als ik.’

Aan valsche munters.
(Van onderscheidene soorten.)

Mensch! dat ge valsche munt gingt maken
En die verspreiden woudt voor echt,
Dat is een daad, waaraan met reden
Zich 't vonnis en de schande hecht;
Maar dat gij, toen ge 't woord moest schrijven:
GOD ZIJ MET ONS! aan 't werk kondt blijven, -
Zie! dat is slechter nog dan slecht.

Kennis.

Kennis maakt het leven rijker,
Voller van beteekenis,
Omdat kennis *verrekijker*
En *vergrootglas* tevens is.

Des arends natuur.

Rustig, op de rots gezeten,
Staren naar den zonnegloed,
Niet vervaard bij 't slaan der golven,
Die daar schuimen aan haar voet, -
Dat is de natuur des arends, en ook - van het vroom gemoed.

Twee spiegels.

'k Zag een spiegel, die vergrootte,
En een, die verkleinde, er bij.
Zaagt gij ze ook? - 't Zou moog'lijk wezen,
Want ik heb ze in huis en gij.
Eigen deugd en 's naasten ondeugd
Zien wij in den eersten aan;
Met des naasten eed'le trekken
En met eigen schuld en vlekken
Gaan we voor den tweeden staan.

Mijne moeder.

Ik denk aan 't goede, dat de Vader
Mij in mijn goede moeder gaf,
En 'k strooi, als cijns van dankb're hulde,
Nog vaak mijn bloemkens op haar graf.

Iets eenigs is er in de liefde,
Waarmede een moederhart bemint, -
Een trouwe zorg, een warme teêrheid,
Die ge ééns, - die niemand tweemaal, - vindt.

Gij kunt de vriend uws vaders worden;
Voor moeder blijft gij kind, altijd;
En zorg, die laf zou zijn van and'ren,
Blijft lief, als moeder ze aan u wijdt.

'k Denk aan mijn moeder, - trouw in d' arbeid
Van vader èn van moeder saâm, -
Zoo goed, zoo hart'lijk, - - o! mijn denken
Wordt danken, en 'k omkrans haar naam.

Ja! zijn de zegeningen vele,
Die 's Heeren hand door 't leven weeft,
Een goede moeder tel 'k bij 't beste
Van wat de goede Vader geeft.

Een gedachte over licht.

Al lang kan de ster zijn verdwenen,
Wier straal thans onze aandacht eerst trekt.
Zoo hebben hier geesten geschenen,
Nu jaren of eeuwen al henen,
Wier lichtglans eerst nu wordt ontdekt.

Nemer of gever?

Door d' omgang met den Dood verkrijgt mijn ziel een zegen,
Dien mij geen macht ontnemt, dien ook de Dood mij laat.
Zie! *nemer* is zijn naam, maar hij kan *gever* wezen;
Ja! wat hij brengt in 't hart, geeft hooger winst en baat,
Dan 't beste, wat zijn macht ons uit de handen slaat.

Het omgekeerde blaadje.
(Op een zilveren echtfeest.)

Uw echtfeest doet mij denken
Aan 't blaadje van d' abeel:
Dat heeft een groen gedeelte,
Maar ook een zilv'ren deel.

Voor vijf en twintig jaren
Lag 't *groen* voor ieders oog;
Nu is dat meer verscholen,
En 't *zilver* kwam omhoog.

Dus mag ik heden zeggen:
'Het blaadje is omgekeerd.'
Doch daardoor wordt uw vreugde
Niet minder, maar vermeêrd.

Want in uw hart was liefde,
Toen ge u verbinden liet,
En liefde is daar gebleven, -
Dat blaadje keerde niet.

Dat blaadje keere nimmer,
Al wordt gij nòg zoo oud;
Maar wel moge eens nog 't zilver
Verwisseld zijn met goud.

Waarde en onwaarde.

Ze was aan zijn zij zoo gelukkig;
En vaak sprak heur hart en haar mond:
‘Nooit vond ik zoo'n rijkdom in 't leven,
Als sinds ik aan u mij verbond.’

Hij zonk in de groeve der dooden;
Zij zuchtte met vlijmend verdriet:
‘Nooit vond ik het leven zoo arm'lijk,
Zoo leêg, als sinds gij mij verliet.’

De lelie.

'k Min u, schoone bloem der hoven!
Fier en lief'lijk, zacht en stout, -
Die 't verhevene en het goede
In uw kelk verbonden houdt,
En vereenigt in uw wezen:
't Smett'loos kleed en 't hart van goud.

Herfstwind.

Weemoedig wordt mij 't hart,
Als 't oor den herfstwind hoort,
Wijl 't oog dan ziet: een veld,
Vol plundering en moord!

De treurwilg.
(Legende.)

't Was een wilg, waarvan men twijgen
Voor de geeselroede sneed,
Die den Heiland, bij Pilatus,
Wonden in de lend'nen reet.

Sedert liet die boom zijn takken
Nooit meer vroolijk opwaarts gaan,
Maar ze hingen droevig neder,
En - de *treurwilg* was ontstaan.

De popel.
(Legende.)

Een huiv'ring trilde door de schepping,
Toen Jezus aan het kruishout stierf;
En 't bleek, bij 't sidd'ren van 't geboomte,
Dat schrik door stam en takken zwierf.

Alleen de popel lê zijn kalmte,
Zijn koele en strakke rust niet af;
En - sinds dien tijd heeft zijn gebladert'
Nooit ruste meer. - Dat is zijn straf.

De rijksappel.
(Legende.)

Veel korr'len gouds, uit al de landen,
Die cijnsbaar waren aan zijn macht,
Had eens 't bevel van Alexander
Tot éénen appel saâmgebracht.

Die gouden appel, - van zijn glorie
't Welsprekend en het schitt'rend blijk,
En beeld van *eenheid* uit het *vele*, -
Zou wezen *de appel van het Rijk*.

Door 't went'len der omstandigheden
Kwam later 't kleinoed in de macht
Van één der Koningen van 't Oosten, -
Die bij des Heeren krib het bracht.

En, toen 't kind Jezus d' appel raakte,
Die vast en onverbreek'lijk scheen,
Toen spatte, bij den druk zijns vingers,
De bol als bel van schuim uitéén. -

Wat *hemelsch* is, is meer dan 't *aardsche*;
De *stof* is minder dan de *geest*:
Maria's Zoon zou grooter wezen,
Dan Alexander was geweest.

Geestige vromen.

Niet groot is het aantal der geestige vromen.
Hoe dikwijls, niet waar? wordt het geestige woord
Van wie niets van vroomheid bezitten, vernomen.
Hoe vaak zijt gij vromen ook tegengekomen,
Van wie nooit iets geestigs kon worden gehoord.
't Soort *geestige vromen* is zeldzame soort.
Maar, waar gij ze vindt, is 't een soort, die bekoort.

De sterkste machten.

Als de Dood iets wil ontnemen,
Wat de Liefde 't hare heet,
Is de worst'ling van die machten
Naamloos heftig, hard en wreed.

Want er is geen macht op aarde,
Die ooit vaster iets omsloot,
Dan de omarming van de Liefde,
En de omarming van den Dood.

Werk en feest.

Waar arbeid en ontspanning wiss'len,
Daar ligt een zegen van den Heer.
Als ied're dag niets brengt dan arbeid,
Dan buigt zich geest en lichaam neêr.
Als ied're dag een feestdag zijn kan,
Dan is geen dag een feestdag meer.

Niet altijd dreigen!

De schrik is een kracht, die maar zelden moet werken;
Te dikwijls gebezigd, dan werkt zij niet goed.
Heeft lang de verschrikker gestaan op den akker,
Dan zet zich de vogel gerust op zijn hoed!

Bij 't eerste verlies.

Ze kreeg zoo'n aardig vinkjen,
Zoo vroolijk en zoo vlug.
Ze kwam den and'ren morgen, -
't Lag op zijn dooden rug.
Toen vlijmde diepe droefheid
Haar in het jonge hart,
En 't bevend mondjen uitte
Het bang: 'Waarom?' der smart.
Voor 't eerst was 't, dat haar ziele
Die bange vraag ontliet,
Die vraag vol leed en weedom, -
Maar, lang voor 't laatst nog niet.

Op een volle voorraadschuur.

Al is het blad vergaan,
Al bleef geen bloem meer staan,
De vrucht is toch gebleven.
Keer tot u zelve in,
En vraag, met ernst van zin,
Of 't eens zoo zijn zal met uw leven.

Tegen krachtverlies.

Bezwaar den magneet met een vracht;
Zoo niet, dan verliest hij zijn kracht.
't Is goed, als gij nimmer vergeet,
Dat uw geest is gelijk die magneet.

Zangles.

Gij moet, mijn ziel! uw zangles nemen,
Waar nachtegaal en leeuw'rik slaan; -
Dan leert gij *zingen in het donker*,
En onder 't zingen opwaarts gaan.

De les der schaduwen.

Onder 't opgaan van het zonlicht
Wijst u ied're boom van 't woud,
Met zijn schaduw naar het *Westen*,
om te zeggen: 'Niet te boud!'

Onder 't dalen van het zonlicht
Komt daar ied're top van 't hout,
Met zijn schaduw *Oostwaarts* wijzend,
't woord aan paren: 'Maar vertrouwt!'

Vuurwerk.

Zie! sissende zonnen en wolken van vonken,
En knallende sterren en regenend vuur!
Hoe prachtig en schitt'rend! - Maar, kort slechts van duur.
Ach! waar al die gloed en die glans heeft geblonken,
Daar staat weldra niets dan een droeve figuur.

Een droeve figuur, ja! - De glans is verloren,
Het schoon is bedorven en de orde verward.
Slechts bleef een geraante, bezoedeld en zwart,
Maar dat mij, schoon zwijgend, de waarheid doet hooren:
‘t Gebeurt voor uwe oogen, en - ook wel in 't hart!’

O, die bekrompenheid!

O, die bekrompenheid, die slechts van ééne leering
Gelooft, dat zij ten hemel leidt! -
Die niet erkennen wil, dat velerlei schakeering
Vervat is in Gods licht, dat over de aard zich spreidt!
Bedenk toch, dat, wat goed en lieflijk is en edel,
Uit meer dan éénen wortel rijst,
En zich de hemel welft, ja! over ùwen schedel,
Maar 's tegenvoeters hoofd toch ook ten hemel wijst.

Op een herfstavond.

Maneschijn van zilver
Op een veld van blauw,
Maar ook - dichte wolken
Van een somber grauw.

Maan, die soms de wolken
Zegevierend tart;
Wolk, die soms de maanschijf
Gansch en al verzwart. -

Teeken van ons leven,
Beeld van ons gemoed:
Beurt'lings wolk en maanlicht,
Donkerheid en gloed.

Te zwaar.

Ze had bij zijn bedje gezeten,
Ze had bij zijn kistje gestaan,
Ze had met de kracht eener moeder
Al 't werk eener moeder gedaan.

Maar toen zij het speelgoed zou bergen,
Dat hem zoo vermaakte weleer,
Toen zeeg zij al snikkende neder,
Och arme! toen kon zij niet meer!

Bliksem en regenboog.

Een Ziener sloeg, van 't rotsig Patmos,
In geestvervoering 't oog omhoog;
En zag des Heeren troon, waaronder
Een wolk lag, vol van flits en donder,
Maar heel dien troon omgaf de stille regenboog.¹⁾

Ons hart verstaat die taal der teek'nen,
Die eischt, dat men haar dus ontvouw':
Hoe groot de macht zij van den Heere,
En wat zij neêrsla of vertere,
De kring, die 't al omsluit, is lieflijkheid en trouw.

1) Openb. IV:5^a, 3^b.

Ter behartiging.

Wilt gij, dat uw leven groeie,
En uw heil in waarheid bloeie,
Duld dan ook, dat God soms snoeie.

Geen verontschuldiging.

Tracht eigen schuld niet goed te maken
Door 't kwaad, dat gij van and'ren weet;
De *modder* op des naasten mantel
Kan nimmer *zeep* zijn voor uw kleed.

De laatste bloempjes.

Het was haar jaardag.
Daar lag ze krank.
Maar bloempjes tooiden
Haar vensterbank.
Die had haar jongen
Daar stil gebracht,
Die steeds het lijden
Haar had verzacht.
Zij stierf. - Maar 't laatste
Gebloemte op aard,
Waarop zij dankbaar
Nog had gestaard,
Was van den jongen,
Door haar bemind,
En haar beminnend, - -
Gezegend kind!

't Gesloopte landhuis.

Eens tal van gasten
En menig feest;
Gezang en heildronk,
Met gloed en geest;
Gedreun van wielen
En zweepgeklap;
Gebriesch van rossen
En hoefgetrap;
Gelach op 't voorplein,
Bij druk gesprek, - -
Thans niets meer over,
Dan 't roestig hek!

Vast en los.

Ze hadden 't zelfde speelgoed,
En aten 't zelfde brood;
Ze waren samen kind'ren,
En werden samen groot.

Toen ging er een dier beiden
Ver over berg en zee,
En nooit meer kwam een kruispunt
In 't leven dezer twee.

Weleer zoo nauw verbonden,
Toen van elkander af, -
Nu scheidt een wereldruimte
Het eene en 't and're graf!

Dezelfde.

Vergaan de bloei der aard
En 't siersel van den gaard;
De lucht, die blauw zich welfde,
Betrokken en verzwart;
Maar, licht zij 't in uw hart,
Want God is nog Dezelfde.

Treed voort met hoop en dank!
De franjes van de bank
Zijns voets, - ja! die verteren;
En 't groene kleed verschiet,
Maar niet, neen! eeuwig niet,
De macht en gunst des Heeren.

Winst bij verlies.

Als de stem der Vergankelijkheid
U de peinzende ziele bereidt,
Om te denken aan 't eindeloos leven,
Ziet! dan worden door 't akelig zwart,
Dat een sluier trok over het hart,
Figuren van gouddraad geweven.

Als 't geloof aan een hooger bestaan
In u spreekt, waar de bloemen vergaan
En de winden de blaad'ren verdrijven,
Zal het denken aan 't vallend gebloemt'
Door u kiem mogen worden genoemd
Van vruchten ten leven, die blijven.

Teleurstelling.

'k Heb menigmaal getreurd,
als mijn verwachting faalde,
En 'k heb ook menigmaal,
wanneer het licht niet straalde,
Dat 'k had gewenscht te zien,
gemompeld met geklag; -

Toch was het onverstand,
wanneer 'k zoo morde of treurde:
Vaak, als 't gebloemd gordijn
van mijne hope scheurde,
Was dáárdoor juist bewerkt,
dat ik den hemel zag.

Godsdienst en haat.

Ach! dat door alle eeuwen henen,
Sinds er *godsdienst* was op aard,
Met dien stam, vol vrucht in 't ronde,
Als een woekerplant der zonde,
Steeds de *haat* zich heeft gepaard!

Reeds aan 't eerst bericht van 't *offer*
Hecht zich 't eerst bericht van *moord*.¹⁾
't Haten slaat nóg wond bij wonde, -
Ach! zette eens op 't graf dier zonde
Ons geslacht het offren voort!

1) Gen. IV.

Goed bezig zijn.

Wilt ge goed uw tijd besteden,
Zorg dat op den duur uw hand
In 't u steeds ontwijkend heden
Vruchten zaamle van 't verleden
En voor de toekomst boomen plant'.

Wat dwaas is.

't Is dwaasheid, telkens boos te wezen
Bij alle dwaasheid, die gij ziet,
Wijl dan allicht geen enkel uurtje
Voor 't goed humeur meer overschiet.

Ware vreugd.

Welke vreugd is als echt
En als duurzaam te roemen?
Welke bloem is het schoonst
En de sterkste der bloemen? -

't Is geen bloem dezer aard,
In het knoopsgat gestoken,
Maar een bloem van omhoog,
In den boezem ontloken.

Tot vasten staat gekomen.

Daar drijft een boot stroomafwaarts voort,
Een tweede boot drijft mede,
Een derde is vastgehecht aan 't boord
Van de eerste of van de tweede;
En wie nu in een deel dier vloot
Een hechtpunt heeft genomen
Voor 't eindje touw van eigen boot,
Die heet, - hoe toch de taal vergroot! -
'Tot vasten staat gekomen!'

Onze geschiedenis.

Als de geschied'nis van ons leven
Eenmaal voluit zal zijn beschreven,
Van aankomst tot vertrek, geheel,
Dan is wat in dien bundel bladen
Geboekt zal staan van lot en daden,
Van inhoud bont, van omvang veel;
Maar 't onderschrift, aan 't slot te lezen,
Dat zal de regel moeten wezen:
'Dit is het eind van 't eerste deel.'

Zie toe!

Vertrouw de grootspraak niet;
wacht van wie 't meest beloven
Niet steeds de grootste winst.
't Papier, dat aanbod doet
van de allerhoogste rente,
Geeft menigmaal het minst.

Lichter en zwaarder.

Gemakk'lijk is 't, een woord tot Jezus' lof te spreken,
Maar zwaarder, te voldoen aan 't: 'Volg mij!' zijner stem.
't Is lichter, voor den Heer den palmtak op te steken,
Dan 't kruis te dragen achter hem.

Opschrift op een bijenkorf.

Ze kunnen honig maken,
Zoo helder en zoo zoet;
Ze kunnen wonden steken,
Vergiftigend uw bloed.
Vreemd, dat ge in 't zelfde diertje
Die dubb'le macht ontmoet,
En - dat het kind des menschen
Ook 't een en 't ander doet.

Gemeenschap.

Gemeenschap der zielen in zang en in bede
Verhoogt van den zang en de bede den gloed;
De gloed deelt van 't hart aan het harte zich mede
En koppelt in vuurvlam gemoed aan gemoed.

Als eenzaam een Engel Gods glorie moest prijzen,
Min krachtig en vurig waar' geestdrift en toon;
Maar 't *vleugel aan vleugel* den psalm te doen rijzen,
Verhoogt van de hymne den gloed en het schoon.

Twee kisten.

Gaat uw *geldkist* u beheerschen
Met een macht, waarvan gij merkt,
Dat zij 't hoog're in u doet kwijnen
En het laag're kweekt en sterkt,
Dat ze u d'adel rooft des levens,
U bevekt en kluistert tevens,
Zet uw *doodkist* dan er nevens, -
Licht, dat die nog tegenwerkt.

Om over alles heen te komen.

Om over alles heen te komen,
Wat hier ons op de reis ontmoet,
Is vaak een ander middel noodig,
Dan 't voorwaarts brengen van den voet.

Om over alles heen te komen,
Is 't noodig, dat men vleug'len heeft, -
Welnu, 't Geloof, dat is een Engel,
Die onzer ziele vleug'len geeft.

Gebrekkig oordeel.

Oud en arm is vol ellende;
En met recht beklagt uw hart
Ieder, die door 't leven strompelt
Met dien dubb'len last van smart.

Jong en rijk is vol gevaren;
Maar geen hart, dat vreest of beeft
Voor wie langs een afgrond wandelt,
Die een zoom van bloemen heeft.

Altijd goed.

Wie krijgt zijn zin,
Dien valt het in,
Dat God is goed; -
Maar als eens niet
Uw wil geschiedt,
Is toch God goed.

Hoû 't klagen in
Als naar uw zin,
Zijn wil niet doet.
Want waar geschiedt,
Wat Hij gebiedt,
Is 't altijd goed.

Eenvoudige raad.

Een goede en klare raad voor ieder die op aard is:
Besteed uw moeite niet aan wat geen moeite waard is.

Les geven en les nemen.

't *Les geven* kan niet altijd duren;
Niet immer is 't de juiste tijd.
Maar wijs is, die zijn levensuren
Voortdurend aan 't *les nemen* wijdt.

Zingen in het donker.

Zingen in het donker
Doet het bloede hart,
Om aan 't stille een klank te geven
En iets lustigs in te weven
In het nare, doodsche zwart.

Zingen in het donker,
Doet het slecht gemoed,
Om te smoren 't kwaad geweten
En het vonnis te vergeten,
Dat in 't hart zich hooren doet.

Zingen in het donker,
Doet de reine ziel,
Wijl in haar een zon bleef stralen,
Zonder tanen, zonder dalen,
Toen in 't ronde 't duister viel.

Zingt nooit in het donker
Zóó, als 't bang gemoed;
Wilt ook zóó niet zingen,
Als de booze doet;
Maar, zing als de vrome, -
Dan eerst zingt gij goed.

Wèl hem!

Wèl hem, die meerd'ren kan ontmoeten
Met niets van nijd in hart of oog,
Den mind're zonder trots bejegend,
Hoe klein, hoe min hij wezen moog';
Dus zonder hoogmoed ziet naar onder
En zonder afgunst naar omhoog.

Niet en wel bedelen.

Gij wilt niet beed'len, neen! dat men uw geld vermeêre;
Maar, dwaze en laffe mensch! gij bedelt toch om eere.

Iets van schipbreuk.

Het want was weg; het dek gescheurd,
Vol nood des scheep'lings lot;
Maar 't onheil metend, greep hij ras
Al wat hem nog gebleven was,
En wierp dat in den boozen plas; -
Zoo bleef de bodem vlot.

Doch menigeen, te sterk verknocht
Aan 't geen hij 't zijne noemt,
Is door de dwaasheid, die niet hoort
Naar d' aandrang van het wijze woord:
'Mensch! werp die lasten over boord!'
Tot ondergang gedoemd.

't Is een wonderlijke wereld.

't Is een wonderlijke wereld,
Waar des menschen voet in staat, -
Vol van fraaigedoste ellende
En van fijnbeschilderd kwaad.

'k Zie gemeenheid, die beschaafd is,
Domheid, die niet weinig weet,
Need'righeid, die innig trotsch is,
Misdrijf in een heilig kleed.

Nullen van gewichtig aanzien,
Schande en schuld, die glorie heet,
Arme rijken, lage hoogen,
Jeugdige ouden, lachend leed.

't Is een wonderlijke wereld,
Waar des menschen voet in staat, -
Mensch! word wijs door goed te aanschouwen
Hoe onheilig-dwaas 't hier gaat.

's Morgens.

Schoone stond, nu weêr het licht
't Duister overwon,
En de nevelsprei den straal
Niet meer keeren kon.
Bloemkens, frisch en rein en fijn,
Mild bespat met dauw,
Dragen in zich zonneshijn
Vol van hemelblauw.
Schoone stond, nu weêr het licht
't Duister overwon, -
Ied're dauwdrop spiegelkijn
Van Gods groote zon!

Een huisje op de heide.

't Is grauw op de heide,
In 't huisjen is 't licht,
En koud is de dampkring,
Maar 't deurtje blijft dicht.

Aan 't dak hangen pegels,
Maar binnen is gloed;
't Is bar op de heide,
In 't huisjen is 't goed.

Wat woede daarbuiten,
Het hindert er niet, -
Op 't heiveld de vlagen,
In 't huisjen het lied.

Een gebed.

Maak reiner mijn vreugde
En zachter mijn smart;
Vermeerder de liefde
En hope me in 't hart;
Versterk mij 't geloove
En staal mijn geduld;
Zij meer van Uw waarheid
De geest mij vervuld;
Begeerte worde armer
En dankbaarheid meer;
De bedentaaal rijker,
De trots zinke neêr; -
Dan reis ik met blijdschap
Op stijgende baan;
En is hier mijn licht nog
Slechts 't licht eener maan, -
Aan hooger geloovend,
Ga 'k zingende voort,
En 'k zie eens mijn groeve
Met zonlicht omboord.